

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών

ΤΕΥΧΟΣ 2^ο 2021 ▶ ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ

του ελληνικού γεωχώρου 1821-1921

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΥΝΑ:
ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ PESCO

Η ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ, ΤΟ ΜΑΥΡΙΛΟ ΚΑΙ ΟΙ ΜΠΑΡΟΥΤΟΜΥΛΟΙ

Η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

304 ΠΕΒ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)

ΠΡΟΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ • ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1883 • ΤΕΥΧΟΣ 2^ο 2021

• Αριθμός λογαριασμού του Περιοδικού Τράπεζα Πειραιώς
6915-130036-953 • IBAN: GR7901719150006915130036953

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στελέχη ε.ε. και Πολιτικό προσωπικό
του Στρατού Ήφρας

➤ 2,40€ ανά έτος

Στελέχη ε.α. του Στρατού Ήφρας
Ιδιώτες, Σύλλογοι κ.λπ.

➤ 2,94€ ανά έτος

➤ 5,87€ ανά έτος

• Το Περιοδικό αποστέλλεται στη Μονάδα-Υπηρεσία που υπηρετεί ο συνδρομητής.

• Για τη διαχείριση της συνδρομής των ε.ε. στελεχών λειτουργεί η εφαρμογή του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

• Καταθέτουν τη συνδρομή στον Αριθμό λογαριασμού Τραπέζης του Περιοδικού και αποστέλλουν την απόδειξη καταθέσεως (με FAX, e-mail ή ταχυδρομικώς) μαζί με το απόκομμα συνδρομής.

• Τα έξοδα τραπεζικής μεταφοράς της συνδρομής επιβαρύνουν τον συνδρομητή.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΚΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 16,30€ ανά έτος

Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 23,80€ ανά έτος

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΕΝΤΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ)

Απλή (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 14,20€ ανά έτος

Συστημένη (Επιταγή Τράπεζας Πειραιώς)

➤ 21,60€ ανά έτος

• Οι συνδρομητές Εξωτερικού εκδίδουν τραπεζική επιταγή από κατάστημα Ελληνικής Τράπεζας στο Εξωτερικό προς τον Αριθμό λογαριασμού Τραπέζης του Περιοδικού (στη διεύθυνση του Περιοδικού).

Δωρεάν προβολή του Περιοδικού για τους μαθητές των Παραγωγικών Σχολών του Στρατού Ήφρας, μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του army.gr

Την εφαρμογή του Περιοδικού θα τη βρείτε στην Ηλεκτρονική Πύλη Διαδικτυακών Εφαρμογών του www.army.gr

ΑΠΟΚΟΜΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
Δ3 (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
1020 ΣΤΓ
Στρατόπεδο Παπάγου, Μεσογείων 227-231, Χολαργός, Τ.Κ. 15 561

Διευθυντής Έκδοσης

τηλ. 210 6553978

Διαχείριση Συνδρομητών

τηλ. & fax 210 6553979

e-mail: ekdosis@army.gr

Επώνυμο: Όνομα:

Ιδιότητα: Νέα Συνδρομή Ανανέωση Συνδρομής

Οδός: Αριθμός: Τ.Κ.:

Πόλη: Τηλ:

ΑΦΜ (για τους ε.α.): e-mail:

Επιλογή Μέσου: Έντυπο ή CD ή Online (pdf)*

*Για τους ε.ε. και ε.α. συνδρομητές μέσω της εφαρμογής του Περιοδικού στο army.gr και για τους λοιπούς μέσω e-mail

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ Επιθεώρηση

2021 - ΤΕΥΧΟΣ 2^ο
(ΜΑΪΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ)

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΓΕΣ/Δ3

(Διεύθυνση Ενημέρωσης και Δημοσίων Σχέσεων)

Διευθυντής ΓΕΣ/Δ3
Ταχσος Γεώργιος Μπακόλας

Διευθυντής Έκδοσης
Τμηματάρχης 4^ο Τμήματος (Στρατιωτικές Εκδόσεις)
Σχπς (ΠΖ-ΕΥ) Χρήστος Χριστόπουλος

Καταχώριση Συνδρομητών
Καταχώριση Μελετών
Αλχίας (ΠΖ) Ιωάννης Μουρκογιάννης

Επιμέλεια Κειμένου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα

Επεξεργασία Φωτογραφίας
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Multimedia
ΜΥ Βασιλική Κιρτζαλίδου
ΜΥ Μαρία Ρέκκα
ΜΥ Στέλλα Κοντουδάκη

Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET)
ΚΕΠΥΣ

Εκτύπωση
ΤΥΕΣ

Στοιχεία Επικοινωνίας

τηλ.: 210 655 3978 (Διευθυντής Έκδοσης)
τηλ. & fax: 210 655 3979 (Διαχείριση Συνδρομητών-Μελετών)
τηλ.: 210 655 3166-67 (Καλλιτεχνική Επιμέλεια)
e-mail: ekdosis@army.gr
http://www.army.gr

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή και αναδημοσίευση των άρθρων χωρίς την έγγραφη συναίνεση του ΓΕΣ.

ΟΡΟΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Η Στρατιωτική Επιθεώρηση δέχεται για δημοσίευση εργασίες πρωτότυπες ή από μετάφραση, σύμφωνα με την Πάγια Διαταγή του ΓΕΣ 0-17/2001, που αφορούν τις παρακάτω κατηγορίες θεμάτων:

Στρατιωτικά Θέματα: Εθνική Άμυνα, Τακτική και Στρατηγική, Οργάνωση των Ενόπλων Δυνάμεων, Πολεμικά Μέσα και Υλικά Όπλα μαζικής καταστροφής, Ευρωπαϊκής Άμυνας-Στρατού, Νέες Απειλές (Στρατιωτικές-Οικονομικές-Ηλεκτρονικές), Ηγεσία-Ηθικές Δυνάμεις, Στρατιωτική Γεωγραφία, Στρατιωτική Ιστορία, Διοικητική Μέριμνα, Τεχνολογικές Εξελίξεις.

Γενικότερα θέματα Στρατιωτικής-Πολιτικής Φύσης: Παγκόσμιο Περιβάλλον, Συνασπισμοί, Συμμαχίες, Διεθνείς Οργανισμοί, Πόλεμοι Χαμηλής Έντασης, Καταπολέμηση Οργανωμένου Εγκλήματος, Διεθνείς Τάσεις και Εξελίξεις, Δίκαιο του Πολέμου, Ανθρωπιστικές Επεμβάσεις, Γεωπολιτικά-Γεωφυσικά-Διαστήματος, Εξελίξεις των Εθνικών Θεμάτων.

Εγκυκλοπαιδικά Θέματα: Οικονομικά και Πολιτισμού, Κοινωνικά, Θρησκευτικά, Φιλοσοφικά, Τέχνες-Επιστήμης, Ιστορικά, Λειτουργία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος και των Δημοκρατικών θεσμών, οποιοδήποτε εγκυκλοπαιδικό θέμα για την επιμόρφωση των στελεχών του ΣΕ.

Περιορισμοί για τη συνταξη και υποβολή των εργασιών:

- να χρησιμοποιείται η δημοτική γλώσσα, χωρίς υπερβολές και ακρότητες.
- να μην υπερβαίνουν τις 20 σελίδες (A4), συμπεριλαμβανομένων των τυχόν συγγραμμάτων, εικόνων και φωτογραφιών και να μην περιέχουν διαβηθισμένες πληροφορίες.
- να μην περιέχουν σχόλια και κρίσεις σε βάρος προσώπων και να κινούνται μέσα σε ευπρεπές, τεκμηριωμένο επιστημονικό και τεχνικό πλαίσιο, χωρίς αιχμές, οξύτητες και προκλήσεις.
- να μην εκτρέπονται σε κρίσεις για την επίσημη πολιτική της χώρας και να μην εξιστορούν γεγονότα πολιτικής φύσεως που μπορούν να δημιουργήσουν προστριβές στο εσωτερικό της χώρας και με άλλα κράτη.
- να υποβάλλονται σε δύο αντίτυπα και σε οπτικό δίσκο (CD ή DVD) σε ηλεκτρονική μορφή (π.χ. Microsoft Word), συνοδευόμενα από σύντομο βιογραφικό του συντάκτη με τα στοιχεία επικοινωνίας του και εάν είναι δυνατόν, από ανάλογο φωτογραφικό υλικό (ανάυψος 300 dpi), κατάλληλο για αναπαραγωγή.
- να αναφέρονται ευκρινώς ο συγγραφέας, ο τίτλος, ο εκδοτικός οίκος, ο τόπος-χρονολογία-αριθμός έκδοσης για αναφορές σε πηγές και δημοσιεύσεις άλλων συγγραφέων-φορέων ή εφόσον πρόκειται για εργασία η οποία προέρχεται από αναπαραγωγή ή μετάφραση βιβλίου, άρθρου ή κειμένου.
- να καταγράφονται υποχρεωτικά οι βιβλιογραφικές αναφορές.

- 1 Οι συντάκτες είναι υπεύθυνοι για το περιεχόμενο της εργασίας τους και την εξασφάλιση άδειας για τη χρησιμοποίηση των πηγών και βιβλιογραφικών αναφορών-παραπομπών, καθώς και των πνευματικών δικαιωμάτων.
- 2 Οι εργασίες που δημοσιεύονται στη Στρατιωτική Επιθεώρηση εκφράζουν τη γνώμη και τις σκέψεις των συγγραφέων και όχι αναγκάια τις αντιλήψεις ή το δόγμα του Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- 3 Οι εργασίες επετειακού χαρακτήρα (28^ο Οκτωβρίου-25^ο Μαρτίου κ.λπ.), θα πρέπει να υποβάλλονται τουλάχιστον προ εξαμήνου, έτσι ώστε να δημοσιεύονται ως επίκαιρες στο Περιοδικό μας.
- 4 Οι συντάκτες, εφόσον δημοσιευθεί η εργασία τους, δικαιούνται για κάθε τυπογραφική σελίδα (μεγέθους χαρτί 17,5 x 25 εκ.) 2.300 έως 2.700 γραμμάτων αμοιβή 6,53€ για πρωτότυπη μελέτη και 3,97€ για εργασίες από μετάφραση, σύμφωνα με την ΚΥΑ Υπ. Αριθμ. 2/76198/0022 (ΦΕΚ 208/τΒ'/11-02-2008). Οι δικαιούχοι μετά την έκδοση και διανομή του αντίστοιχου τεύχους του Περιοδικού, μπορούν να επικοινωνούν με τη Δνση Χρηματικού του ΤΥΕΣ στο τηλ.: 210 6552659.
- 5 Οι εργασίες που υποβάλλονται στο Περιοδικό γνωμοδοτούνται από την Επιτροπή Σύνταξης για τη δημοσίευσή τους ή μη, και ανεξάρτητα από την απόφαση η επιστροφή τους δεν προβλέπεται.
- 6 Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν με τη διαχείριση του Περιοδικού.

Πρόλογος έκδοσης

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Σας καλωσορίζουμε στο 2ο τεύχος του 2021 της *Στρατιωτικής Επιθεώρησης*, του αρχαιότερου Περιοδικού του Στρατού, που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1883.

Ξεκινάμε με ένα αφιέρωμα στο 304 Προκεχωρημένο Εργοστάσιο Βάσεως, για μια προσέγγιση της ιστορίας του, της λειτουργίας και της όλης προσφοράς του.

Μέσα πάντα στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 1821, δημοσιεύουμε μια πρωτότυπη και άκρως ενδιαφέρουσα μελέτη που αφορά στη χαρτογραφία του ελληνικού γεωχώρου από το 1821 έως το 1921. Ο χαρισματικός περιγραφικός λόγος, η παροχή πλούσιων στοιχείων και η άκρως απαραίτητη επιμελημένη συνδρομή του σελιδοποιητή μάς ταξιδεύει στο παρελθόν, για να μας γνωρίσει τόπους και πρόσωπα, να ακούσουμε συζητήσεις, σκέψεις και προτάσεις που δημιούργησαν έργο ωφέλιμο για τους σύγχρονους της εποχής εκείνης αλλά και για τους μεταγενέστερους.

Το άρθρο του Καθηγητή Sven Biscop του Ευρωπαϊκού Κολλεγίου Άμυνας και Ασφάλειας (ESDC), που ακολουθεί, αποτελεί ένα σημαντικό κείμενο που διαμορφώνει αντιλήψεις και προετοιμάζει τους λήπτες αποφάσεων και διαμορφωτές πολιτικής (decision makers-policy makers) για το όραμα της PESCO. Επιλέχθηκε για παρουσίαση –παρά την παλαιότητά του (2017)– γιατί αναφέρεται σε θεμελιώδεις απόψεις του Ευρωπαϊκού “Think Tank”, του ESDC. Με βάση το κείμενο αυτό, είναι δυνατόν να σχηματιστεί από τώρα μια εικόνα για το πού θέλουν οι θεσμοί της ΕΕ να οδηγηθεί η PESCO, και να κατανοηθούν οι εξελίξεις στο διάστημα που μεσολάβησε από τότε έως σήμερα, αλλά και τα κείμενα επί του θέματος που θα ακολουθήσουν στα επόμενα τεύχη της ΣΕ.

Συνεχίζουμε με δύο ακόμα πολύ ενδιαφέροντα και ενημερωτικά αφιερώματα στον Αγώνα του 1821. Το πρώτο αφορά στους μπαρουτόμυλους της Δημητσάνας και του Μαυρίλου –τις δύο πηγές προμήθειας μπαρουτιού για τον Αγώνα– και το δεύτερο στην υγειονομική περίθαλψη κατά τη διάρκεια της Επανάστασης. Όλες αυτές οι όχι ευρέως γνωστές πληροφορίες μάς βοηθούν ακόμα περισσότερο στην εκτίμηση αυτού του χωρίς προηγούμενο Αγώνα.

Τελειώνουμε με μία επιλογή από βιβλίο του πολύ γνωστού, σεβαστού και αγαπητού Μακαριστού Επισκόπου Σιατίστης Παύλου με τίτλο «Αγάπη και Ελευθερία: η βάση των ανθρωπίνων σχέσεων», δύο έννοιες στις οποίες βασίζεται η ισορροπία ολόκληρης της ζωής.

Με αποσπασματικές ακόμα αναφορές μεγάλων του πνεύματος στο θέμα αυτό, ολοκληρώνουμε και αυτό το τεύχος με την ευχή να προσφέρθηκε «Λόγος Ωφέλιμος».

Η Συντακτική Ομάδα

Περιεχόμενα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

σελ. **6**
304 ΠΕΒ

ΑΡΘΡΑ

σελ. **16**
ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΩΧΩΡΟΥ 1821-1921
Σχης (Γ) Δημήτριος Λούσιος

σελ. **44**
**ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΥΝΑ:
ΕΚΚΛΗΣΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ PESCO**
Sven Biscop

σελ. **54**
Η ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ, ΤΟ ΜΑΥΡΙΛΟ ΚΑΙ ΟΙ ΜΠΑΡΟΥΤΟΜΥΛΟΙ
Σχης (ΤΘ) Βασίλειος Μουντοκαλάκης

σελ. **68**
Η ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
Σχης (ΤΘ) Βασίλειος Μουντοκαλάκης

σελ. **78**
ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ: Η ΒΑΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Μακαριστού Σισανίου και Σιατίστης Παύλου (Ιωάννου)

ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗ

σελ. **88**

ΖΕΙΔΩΡΗ ΚΑΛΛΙΠΕΙΑ

σελ. **92**

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

σελ. **94**

ΗΘΙΚΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ

σελ. **103**

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

σελ. **104**

304 ΠΕΒ

Αεροφωτογραφία Στρατοπέδου

Οικισμός «ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ»

Ιστορικά Στοιχεία

Με τη Φ.049/732381/19 Ιαν 68/ΓΕΣ/4° ΕΓ αποφασίστηκε η ανέγερση του Εργοστασίου.

Η θεμελίωσή του πραγματοποιήθηκε στις 2 Οκτωβρίου 1972 στο Στρατόπεδο «Τχη (ΠΖ) Παπαϊωάννου Ιωάννη», το οποίο έχει συνολική έκταση 2.184 στρέμματα.

Στο διάστημα 1972/74 πραγματοποιήθηκε η κατασκευή των κύριων κτηριακών εγκαταστάσεων, η εγκατάσταση του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και η πρόσληψη και εκπαίδευση του πολιτικού προσωπικού.

Το 1974 ανακατασκευάστηκε το πρώτο άρμα Μ47.

Το 1977 αναγέρθηκε ο οικισμός «ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ», δυναμικότητας 100 οικιών, οι οποίες προοριζόταν για τη στέγαση του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού του Εργοστασίου. Σήμερα στον οικισμό στεγάζεται και στρατιωτικό προσωπικό του Εργοστασίου αλλά και άλλων Μονάδων της περιοχής.

Το 1978 ξεκίνησε ο εκσυγχρονισμός των αρμάτων Μ48 σε Μ48Α3/Α5, η λειτουργία της στοάς βλητικών δοκιμών και του στίβου δοκιμών.

Επάνω: Έλεγχος οπτικών LEO2HEL
Δεξιά: Δοκιμές σε LEO2HEL

Το 1979 λειτούργησε το Συνεργείο Ερπυστριών-Τροχών, το 1988 το Συνεργείο Μικρών Συγκροτημάτων και το 1991 το Συνεργείο Οπτικών και Συστημάτων Ελέγχου Πυρός.

Το 1993 πραγματοποιήθηκε στο Εργοστάσιο ο εκσυγχρονισμός των αρμάτων Μ48Α5 σε Μ48Α5 ΜΟΛΦ με την τοποθέτηση σύγχρονου συστήματος σταθεροποίησης και ελέγχου πυρός.

Το 2001 ξεκίνησε η λειτουργία των σύγχρονων δοκιμαστηρίων κινητήρων και κιβωτίων ταχυτήτων ενώ το 2002 ολοκληρώθηκε η κατασκευή του Συνεργείου της ρευστομηχανικής κλίνης όπου πραγματοποιείται ο αποβουλκανισμός των μεταλλικών μερών των ερπυστριών, προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν.

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΓΕΩΧΩΡΟΥ

1821-1921

**Μια εκατονταετής διαδρομή προς τη
χαρτογραφική ωριμότητα και ολοκλήρωση με
επιστημονικούς όρους**

Με αφορμή μία επιστολή του Ιωάννη Καποδίστρια (1827)

Σχης (Γ) Δημήτριος Λοΐσιος

Ο χάρτης αποτελεί μία ανθρώπινη επινόηση που κινείται στα όρια μεταξύ ρεαλισμού και φαντασίας. Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μαγική και συγχρόνως πρακτικά πολύτιμη. Μαγική, γιατί μέσα από την απεικόνιση της γήινης επιφάνειας ο αναγνώστης του μπορεί να ταξιδέψει χωρίς φυσική παρουσία, νοερά με τη φαντασία του, σε όλα τα μήκη και πλάτη της υδρογείου, αλλά και πρακτικά πολύτιμη, γιατί ο χάρτης, ως μέσο μετάδοσης γεωγραφικής πληροφορίας αποτελεί πολύτιμο βοήθημα πλοήγησης, προσανατολισμού, σχεδιασμού και ανάλυσης.

Η ιστορική διαδρομή κατασκευής των χαρτών πάντα διακατεχόταν από μία πολύ λεπτή και εύθραυστη ισορροπία μεταξύ επιστήμης και τέχνης. Ακόμη και όταν, από τον 19ο αιώνα, πήρε μια όλο και περισσότερο επιστημονική διάσταση, μορφή και περιεχόμενο, ο χάρτης, ως οπτικό αντικείμενο, ποτέ δεν έπαψε ακόμα και στις μέρες μας να αξιολογείται με βάση και την αισθητική του, η οποία συνδέεται άρρηκτα με τη δυνατότητα ή μη αποτελεσματικής επικοινωνίας με τους χρήστες του.

Οι βασικές αυτές διαπιστώσεις για τη φύση και την ιδιαίτερη σημασία των χαρτών συνδέονται στις σελίδες που ακολουθούν με αφορμή μια επιστολή του Ιωάννη Καποδίστρια σχετικά με την πρακτική σημασία τους στον κρατικό σχεδιασμό και την ανάπτυξη. Από τη στιγμή εκείνη αρχίζει το συναρπαστικό ταξίδι του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους προς τη χαρτογραφική ολοκλήρωση· μία δύσκολη διαδρομή με αντιξοότητες, περιορισμούς και δεσμεύσεις που εντέλει μετά από πολλές χαρτογραφικές περιπέτειες οδήγησε στο χαρτογραφικό έπος της Μικράς Ασίας.

Τα ερωτήματα που αναδύονται σημαντικά: Ποια χαρισματικά πρόσωπα συνέβαλαν στην επιστημονική αποτύπωση της ελληνικής επικράτειας στα πρώτα χρόνια ζωής του νεοσύστατου Ελληνικού κράτους; Πώς λειτουργεί ο χάρτης ως καθρέπτης των γεωπολιτικών επιδιώξεων των μεγάλων δυνάμεων της εποχής και του οράματος της εθνικής ολοκλήρωσης; Κάτω από ποιες συνθήκες οδηγηθήκαμε ως κράτος στην πολυπόθητη χαρτογραφική ωριμότητα; Αυτά τα ουσιαστικά ερωτήματα επιχειρείται να απαντηθούν μέσα από τις σελίδες του πονήματος με τίτλο «*Η χαρτογραφία του Ελληνικού γεωχώρου 1821-1921*», φωτίζοντας τους βασικούς σταθμούς μιας συναρπαστικής εκατονταετούς διαδρομής προς τη χαρτογραφική ολοκλήρωση με επιστημονικούς όρους.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΥΝΑ:**Έκκληση προς την PESCO***

Sven Biscop

Ο Sven Biscop είναι Επίτιμος Συνεργάτης του Ευρωπαϊκού Κολλεγίου Ασφάλειας και Άμυνας (European Security and Defence College), Διευθυντής Ευρώπης στο Παγκόσμιο Πρόγραμμα για την Ευρώπη στο Βασιλικό Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων – Πανεπιστήμιο Εγμοντ στις Βρυξέλλες και Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Γάνδης. Το έγγραφο εκπονήθηκε στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «ΕΕ60: Επαναθεμελιώνοντας την Ευρώπη. Η Ευθύνη Υποβολής Προτάσεων», η οποία δρομολογήθηκε από το Ινστιτούτο Διεθνών Υποθέσεων (IAI) και το Ιταλικό Υπουργείο Εξωτερικών και Διεθνούς Συνεργασίας (MAECI), σε συνεργασία με το Κέντρο Μελετών Φεντεραλισμού (CSF) και στο πλαίσιο της στρατηγικής συνεργασίας του IAI με τον Οργανισμό Compagnia di San Paolo, επί της ευκαιρίας της 60ής Επετείου της υπογραφής των Συνθηκών της Ρώμης.

Στην άμυνα επικρατεί η διαφοροποιημένη ολοκλήρωση εκτός του πλαισίου της ΕΕ. Η Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO) θα επέτρεπε σε ομάδα Κρατών Μελών να εμβαθύνουν τη συνεργασία στο πλαίσιο της Συνθήκης. Εντούτοις, εάν η PESCO ενεργοποιείται μόνον για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών, οι οποίες θα μπορούσαν να ληφθούν χωρίς εκείνην, τότε θα αποτελούσε μια χαμένη ευκαιρία. Για να προσδώσει πραγματική προστιθέμενη αξία, η PESCO θα πρέπει να είναι επαρκώς φιλόδοξη και να κάνει το βήμα από τη συνεργασία στην αποτελεσματική ολοκλήρωση στην άμυνα. Ως εκ τούτου, η PESCO θα πρέπει να εκτείνεται πέραν των προγραμμάτων προμηθειών και να αποσκοπεί στη δημιουργία μόνιμων πολυεθνικών πλαισίων, εντός των οποίων όλα τα μετέχοντα Κράτη Μέλη να μπορούν να σταθεροποιήσουν τις δυνατότητές τους. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας που πρότεινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ισχυρό κίνητρο για τον σκοπό αυτό, εάν οι συνεισφορές των Κρατών Μελών σε αυτό θα μπορούσαν να συνδυαστούν με τις ίδιες συνεισφορές της Επιτροπής. Τελικώς, η PESCO συνεπάγεται μια αλλαγή του τρόπου σκέψης, από τον εθνικό αμυντικό σχεδιασμό και τα αμυντικά συμφέροντα προς κοινούς στόχους.

Λέξεις κλειδιά: Ολοκλήρωση της ΕΕ/ΚΠΑΑ/Αμυντική Βιομηχανία/PESCO

*Το άρθρο δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στις 6 Φεβρουαρίου 2017 στο Περιοδικό *EU60 Re-Founding Europe του Istituto Affari International (IAI)*.

Εισαγωγή

Στην άμυνα, η διαφοροποιημένη ολοκλήρωση αποτελεί μια πραγματικότητα – εκτός του πλαισίου της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κυριολεκτικά όλα τα Κράτη Μέλη δραστηριοποιούνται σε διάφορους συνεργατικούς σχηματισμούς. Η Συνθήκη της Λισαβόνας παρέιχε τη δυνατότητα της διαφοροποιημένης ολοκλήρωσης εντός του πλαισίου της Συνθήκης, με τη θέσπιση της Μόνιμης Διαρθρωμένης Συνεργασίας (PESCO). Εντούτοις, μέχρι σήμερα, τα Κράτη Μέλη έχουν επιλέξει να μην επωφεληθούν των εν λόγω διατάξεων.

Αλλά η PESCO έχει επανέλθει στην ημερήσια διάταξη. Το 2010, όταν συζητήθηκε για πρώτη φορά, η Βελγική Προεδρία διαπίστωσε ότι ο μεγάλος αριθμός ιδεών σχετικά με τον τρόπο ενεργοποίησης της PESCO έπεσε στον τοίχο των Κρατών Μελών που αμφισβητούσαν κατά πόσο θα έπρεπε να ενεργοποιηθεί εν γένει.¹ Έκτοτε, η PESCO έχει θεωρηθεί ως τοξική –μέχρι σήμερα.² Φαίνεται ότι ο συνδυασμός τριών ισχυρών παραγόντων, Πούτιν, Brexit και Τράμπ, ξεκίνησε τη διαδικασία «απορρύπανσης». Η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2016 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «ο Υπάτος Εκπρόσωπος θα υποβάλλει προτάσεις εντός των επόμενων μηνών σε σχέση με [...] στοιχεία και εναλλακτικές δυνατότητες για μια πολυσυμμετοχική Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία, με βάση τη σπονδυλωτή προσέγγιση και τη διατύπωση πιθανών έργων».³

Η PESCO θα άφηνε περιθώρια για τη δημιουργία μικρότερης ομάδας (ήτοι οιοδήποτε αριθμού κάτω των είκοσι οκτώ) Κρατών Μελών «των οποίων οι στρατιωτικές δυνατότητες πληρούν υψηλότερα κριτήρια και τα οποία έχουν αναλάβει πιο δεσμευτικές υποχρεώσεις μεταξύ τους στον τομέα αυτό για την πραγματοποίηση των πλέον απαιτητικών αποστολών» και τα οποία θα συνεργάζονταν «στο πλαίσιο της Ένωσης» (Αρθ. 42.6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση).⁴

Το Πρωτόκολλο για την PESCO που επισυνάπτεται στη Συνθήκη⁵ παραθέτει πέντε ευρείες δεσμεύσεις στις οποίες πρέπει να προβούν τα μετέχοντα Κράτη Μέλη:

- 1** Να υπάρξει συμφωνία ως προς το ύψος των επενδύσεων σε αμυντικό εξοπλισμό.
- 2** Να «ευθυγραμμίσουν μεταξύ τους τους μηχανισμούς άμυνάς τους στο μέτρο του δυνατού», εναρμονίζοντας τις στρατιωτικές ανάγκες, τη συγκέντρωση και την εξειδίκευση.

¹Για τον απολογισμό της συζήτησης του 2010, βλέπε: Sven Biscop and Jo Coelmont "CSDP and the Ghent Framework: The Indirect Approach to Permanent Structured Cooperation?", στην Ευρωπαϊκή Επιθεώρηση Θεμάτων Εξωτερικής Πολιτικής, Τεύχος 16, Αρ. 2 (2011), σελ. 149-167.

²ΣΤΜ: Εποχή δημοσίευσης του άρθρου.

³Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (EUCO 34/16), Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2016, παρ. 11, <http://europa.eu/!Qn94Rg>

⁴Η PESCO θα άφηνε περιθώρια για τη δημιουργία μικρότερης ομάδας (ήτοι οιοδήποτε αριθμού κάτω των είκοσι οκτώ) Κρατών Μελών «των οποίων οι στρατιωτικές δυνατότητες πληρούν υψηλότερα κριτήρια και τα οποία έχουν αναλάβει πιο δεσμευτικές υποχρεώσεις μεταξύ τους στον τομέα αυτό για την πραγματοποίηση των πλέον απαιτητικών αποστολών» και τα οποία θα συνεργάζονταν «στο πλαίσιο της Ένωσης» (Αρθ. 42.6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση).

⁵Πρωτόκολλο Αρ. 10, ό.π.

Η Δημητσάνα, το Μαυρίλο και οι Μπαρουτόμυλοι

Σχπς (ΤΘ) Βασίλειος Μουντοκαλάκπς

«Μπαρούτη είχομεν, έκαμνε ή Δημητσάνα. Τοϋ μπαρουτιοϋ τήν ύπόθεση, τήν είχαν πάρει άπάνου τους τά άδέρφια Σπηλιωτόπουλοι και διά νά δουλεύσουν τήν μπαρούτη δέν έπαίρναμε πολλούς Δημητζανίτες είς τό στρατόπεδο, τούς άφήναμε διά αύτήν τήν δούλευσιν».

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

«Ό προσκυνητής πρός τούς άρχοντες τής Λεβαδειάς. Απέκρουσα Όμέρ Βρυώνην είς Πατρατζίκι, ήδη μεταβαίνω είς Λαμίαν. Αποστείλετε δυναμένους κρατήσουν όπλα και βόλια άφθονα. Μαύρην ύλην έπρομηθεύθην έκ Μαυρίλου».

«Τίν εύγένειάν σας προσκυνό. Σās ήδοποιώ ότι μάς ύποσχέθηκαν είς τοϋ Μαβρίλου νά μάς προφτάσουν 80 όκά παρούτη και σήμερις έστήλαμεν τά άσπρα διά νά μάς τήν φέρουν...» (Άλαμána, 11 Άπριλίου 1821).

Αθανάσιος Διάκος

Η έλλειψη και των πιο βασικών εφοδίων για τις ανάγκες ενός πολέμου ήταν εμφανής στα αρχικά στάδια του Αγώνα.¹ Η έλλειψη αυτή αποτελούσε μία μόνο αιτία για τη σοβαρή αρχική διστακτικότητα των προκρίτων τού Μοριά για την έναρξη της Επανάστασης, την Άνοιξη του 1821.² Μετά τον αρχικό εφοδιασμό τού Μοριά σε πυρίτιδα και μολύβι με το φορτίο από τη Σμύρνη,³ που ήταν αρκετά μόνο για να δώσουν το έναυσμα για την Επανάσταση, έγινε ολοφάνερη στους Έλληνες η ανάγκη για τη δημιουργία μιας δικής τους «βάσης εφοδιασμού» ή, όπως λέει ο Βακαλόπουλος μιας «πολεμικής βιομηχανίας».⁴ Τον ρόλο αυτό κλήθηκαν να παίξουν δύο χωριά: ένα στην Αρκαδία και ένα στη Φθιώτιδα. Στον Μοριά ήταν η Δημητσάνα και στη Ρούμελη το Μαυρίλο. Η παραγωγή πυρίτιδας και φυσιγγίων στη Δημητσάνα αυξήθηκε με τον

¹ Απόστολος Βακαλόπουλος, *Η Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης του 1821*, Αθήνα 1971, σελ. 73.

² Σαράντος Ι. Καργάκος, *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821*, τόμος Α', Αθήνα 2014, σελ. 185.

³ Εκδοτική Αθηνών, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμος ΙΒ', σελ. 76.

⁴ Απόστολος Βακαλόπουλος, ό.π., σελ. 73.

χρόνο τόσο πολύ που αρκούσε για να καλύψει τις ανάγκες όλης της Πελοποννήσου και των νησιών,⁵ αν όχι όλων των επαναστατημένων περιοχών.

Η Δημητσάνα

Στις νοτιοδυτικές πλαγιές του Μαινάλου, στον Νομό Αρκαδίας, βρίσκεται η ονομαστή Δημητσάνα. Είναι χτισμένη πάνω στα ερείπια της αρχαίας αρκαδικής πόλης Τεύθιδος σε μια πλαγιά με υψόμετρο 950 μέτρων, από όπου μπορεί κανείς να έχει θαυμάσια θέα της πεδιάδας της Μεγαλόπολης και του Ταΰγétου. Μνημονεύεται για πρώτη φορά σε σιγίλλιο του Πατριάρχη Πολυεύκτου, τον 10ο αιώνα (967 μ.Χ.), το οποίο αναφέρεται στη Μονή Φιλοσόφου Αρκαδίας. Αυτό το στοιχείο αποδεικνύει τη συνεχή κατοίκηση της περιοχής από την αρχαιότητα, τον μεσαίωνα και τη σύγχρονη εποχή.

Περισσότερα στοιχεία για τη Δημητσάνα στους Βυζαντινούς χρόνους δεν υπάρχουν, αλλά μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως και κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας έχουμε πολλές πληροφορίες, καθώς η Δημητσάνα αποτέλεσε σπουδαίο θρησκευτικό κέντρο και τόπο καλλιέργειας των γραμμάτων. Ειδικά η Μονή Φιλοσόφου υπήρξε φυτώριο διακεκριμένων ιεραρχών, όπως οι Πατριάρχες Ιεροσολύμων Γερμανός και Σωφρόνιος και οι Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Ε' και Γρηγόριος Ε'. Από τη Δημητσάνα κατάγεται και ο Παλαιών Πατρών Γερμανός και άλλοι γνωστοί Ιεράρχες του 18ου αιώνα.

Στα μέσα του 18ου αιώνα ιδρύθηκε από τον Γεράσιμο Γούνα και τον Αγάπιο Λεονάρδο ονομαστή σχολή που συνέχισε το εκπαιδευτικό έργο τής Μονής Φιλοσόφου. Η Δημητσάνα γνώρισε μεγάλη δόξα από την ίδρυση της Σχολής το 1764, στην οποία συνέρρεε η νεολαία της Ελλάδας και η οποία λόγω της περήφνης και πλουσιότητας βιβλιοθήκης της μετατράπηκε σε λαμπρό πνευματικό φυτώριο του υποδουλωμένου Έθνους.

Η Δημητσάνα κατόρθωσε να διατηρήσει σχολεία και να αναπτύξει τη βιοτεχνία τής μπαρούτης, χάρη σε κάποια προνόμια που είχε πάρει από τους Τούρκους. Τα

⁵ Σαράντος Ι. Καργάκος, ό.π., σελ. 184.

Η Υγειονομική Περίθαλψη κατά τη Διάρκεια της Επανάστασης

 Σχης (ΤΘ) Βασίλειος Μουντοκαλάκης

Μάχη Ελλήνων-Τούρκων, Εθνική Βιβλιοθήκη, Παρίσι.

Οι συνθήκες υγιεινής καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας υπήρξαν τραγικές. Η απουσία ή η γενικότερη ανεπάρκεια γιατρών,* η παντελής απουσία ενός οργανωμένου συστήματος υγείας του οθωμανικού κράτους, η φτώχεια, οι συνθήκες άθλιες συνθήκες διαβίωσης των πολιτών αλλά και η μικρή, μέχρι τότε, πρόοδος της ιατρικής επιστήμης ήταν μερικοί μόνο λόγοι για αυτήν την κατάσταση. Στις περιοχές δε, όπου το κλίμα ήταν υγρό και ευνοϊκό για την ανάπτυξη επιδημιών, τα πράγματα ήταν ακόμα χειρότερα.**

*«...Κατά τα τελευταία χρόνια της προεπαναστατικής περιόδου ο αριθμός των ιατρών, που εξυπηρετούσε τις ανάγκες 1.000.000 περίπου κατοίκων, δεν υπερέβαινε τους 90...». (Θεόδωρος Ι. Δαρδαβέσης, *Η Δημόσια υγεία και η περίθαλψη των αγωνιστών κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 1).

**Θεόδωρος Ι. Δαρδαβέσης, ό.π., σελ. 2.

Η έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης επιδείνωσε δραματικά τις υγειονομικές συνθήκες των Ελλήνων με καθοριστικούς παράγοντες επιδείνωσης:

- Τη μαζική και ανεξέλεγκτη μετακίνηση πληθυσμών από την ύπαιθρο στα αστικά κέντρα (κάστρα) σε αναζήτηση προστασίας έναντι του εχθρού, με συνέπεια την υπερσυγκέντρωση και τον συνωστισμό πλήθους σε δομές που δεν είχαν τις κατάλληλες προϋποθέσεις, καθώς δεν υπήρχε ούτε οργανωμένο σύστημα ύδρευσης-αποχέτευσης ούτε σύστημα αποκομιδής απορριμμάτων, αλλά κυρίως, τα αστικά κέντρα της εποχής δεν ήταν ικανά να καλύψουν και τις διατροφικές ανάγκες ενός αυξημένου πληθυσμού. Έτσι οι επιδημίες ήταν συχνές και ιδιαίτερα θανατηφόρες.

- Την εμφάνιση, εξ αιτίας των πολεμικών αναμετρήσεων, ενός νέου προβλήματος, που μέχρι τη στιγμή εκείνη δεν υπήρχε: η περίθαλψη εκατοντάδων ή και χιλιάδων τραυματιών από τις μάχες κατά των Τούρκων. Ποτέ άλλοτε δεν ήταν τόσο αναγκαία η ύπαρξη γιατρών, φαρμάκων και νοσοκομειακών υποδομών για τον Ελληνισμό. Έτσι, η απουσία τους κατά τα πρώτα στάδια τουλάχιστον της Επανάστασης, έγινε ιδιαίτερα αισθητή.

- Τη σχετική μείωση των αναγκαίων αγαθών διατροφής καθ' όλη τη διάρκεια της επαναστατικής περιόδου, που επιδείνωσε την ποιότητα και την ποσότητα της διατροφής. Πράγματι, εκτός από τους Αρματολούς και τους Κλέφτες που εντάχθηκαν στα ένοπλα τμήματα του Ελληνισμού, το μεγαλύτερο μέρος των αγωνιστών αποτελούσαν χωρικοί και αγρότες.¹ Οι μεν Κλέφτες και Αρματολοί δεν ασχολούντο ποτέ με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, αλλά το γεγονός επίσης ότι πολλοί γεωργοί και κτηνοτρόφοι εγκατέλειψαν τη γη τους για να πολεμήσουν είχε ως αποτέλεσμα να μην καλλιεργούν τα χωράφια τους ή όταν είχαν τη δυνατότητα να τα καλλιεργήσουν, να μην μπορούν να τους δώσουν την φροντίδα που έπρεπε. Εξ άλλου, και αυτές οι ίδιες οι πολεμικές απώλειες σε γεωργούς και κτηνοτρόφους είχαν οπωσδήποτε σημαντική επίπτωση στην παραγωγή αγαθών.

Διατροφή

Το μόνο αγαθό που υπήρχε σε επάρκεια πάντα στον ελλαδικό χώρο φαίνεται να είναι το ελαιόλαδο.² Πέραν αυτού, το διαιτολόγιο των Ελλήνων της προεπαναστατικής περιόδου θα μπορούσε εύκολα να χαρακτηριστεί φτωχό. Περιλάμβανε κυρίως ψωμί και παξιμάδια, βρασμένο καλαμπόκι και σπανιότατα ψάρι και κρέας.³ Τη διατροφή αυτή συμπλήρωνε ο οίνος και η ρακή. Η έλλειψη ή η χαμηλής ποιότητας διατροφή επηρέαζε σημαντικά την υγεία τόσο των πολεμιστών όσο και του άμαχου πληθυσμού. Είναι γεγονός ότι «...η ακατάλληλη διατροφή προκαλούσε δυσεντερία που εξαντλούσε ακόμη περισσότερο τους αποδυναμωμένους οργανισμούς των αγωνιστών του 1821, ενώ έκδηλα ήταν τα συμπτώματα αβιταμινώσεων, κυρίως

¹ «...Πάντως, τό βάρος τοῦ πολέμου ἀπό τήν ἀρχή ὡς τό τέλος τοῦ Ἀγῶνα σήκωσε τό ἀγροποιομενικό στοιχείο καί οἱ ἀπλοί τεχνίτες τῶν πόλεων καί τῶν χωριῶν, πού μολονότι ἦταν ἀπειροπόλεμοι, ἐξελίχθηκαν στή διάρκεια τοῦ θεοῦς Ἀγῶνα σέ ἐμπειροπόλεμους μαχητές...». (Σαράντος Ι. Καργάκος, *Η Ελληνική Επανάσταση του 1821*, τόμος Α', Αθήνα 2014, σελ. 168).

²Θεόδωρος Ι. Δαρδαβέσης, ό.π., σελ. 2.

³Στο ίδιο.

Αγάπη και ελευθερία: Η βάση όλων των ανθρώπινων σχέσεων

Η αγάπη και η ελευθερία δεν είναι δύο λέξεις αυθαίρετες. Η αγάπη και η ελευθερία είναι ο τρόπος με τον οποίο υπάρχει και στέκεται απέναντι μας ο ίδιος ο Θεός, τον οποίο γνωρίζουμε μέσα από το πρόσωπο του Χριστού, διά του Αγίου Πνεύματος.

Μακαριστού Σισανίου και Σιατίστης Παύλου (Ιωάννου)

Η Εκκλησία μας, μιλώντας για το πρόσωπο του Χριστού, μας είπε ότι στο πρόσωπό Του ενώθηκε ο Θεός και ο άνθρωπος, η θεία και η ανθρώπινη φύση «ασυγχύτως» και «αδιαιρέτως». Τι θα πει «ασυγχύτως»; Είναι η ελευθερία. Τι θα πει «αδιαιρέτως»; Είναι η αγάπη. Τι σημαίνει αυτό πιο απλά: Ο Θεός έγινε άνθρωπος αλλά δεν κατήργησε τον άνθρωπο. Ο Θεός προσέλαβε την ανθρώπινη φύση μας,

αλλά δεν την εξάλειψε, την προσέλαβε για να την ελευθερώσει και να τη θεραπεύσει. Ο Θεός ήρθε σ' εμάς με αγάπη γιατί ο Θεός είναι αγάπη. Πολλές φορές έρχονται άνθρωποι (τόσο μεγάλοι, όσο και νέα παιδιά) και μας ρωτάνε: «Μπορείτε να μου αποδείξετε ότι υπάρχει ο Θεός;». Κι εγώ τους λέω κάτι απλό: «Όχι, ο Θεός δεν υπάρχει. Το ακούσατε; Ο Θεός δεν υπάρχει! Ο Θεός *είναι*».

Ρώτησε ο Μωυσής στην Παλαιά Διαθήκη τον Θεό: «*Ποιο είναι το όνομά σου;*» (Εξ. 3,13). Κι ο Θεός απάντησε: «*Εγώ είμι ό Ών*» (Εξ. 3,14), μπορείτε να το δείτε γραμμένο στην εικόνα του Χριστού. Τι σημαίνει «*Εγώ είμι ό Ών*»; Σημαίνει: «*Εγώ είμαι Αυτός που είναι*». Αυτό προσδιορίζει τον Θεό: *είναι!* Τι θα πει υπάρχω; Θα πει, «*άρχω* κάτω από κάποιον άλλον». Ε, λοιπόν, ο Θεός δεν υπάρχει, ο Θεός *είναι!* Δεν είναι σχήμα λόγου, είναι μια τρομακτική αλήθεια. Επειδή ο Θεός *είναι*, γι' αυτό εγώ μπορώ να υπάρχω. Αν ο Θεός «*δεν είναι*» τότε κι εγώ είμαι ένα «*μη ον*» ή αν θέλετε –έστω και αν σοκάρει– ένα σκουπίδι. Γιατί εγώ δεν μπορώ να «*είμαι*»; Γιατί υπάρχει ο θάνατος. Ποιο είναι το μέλλον του ανθρώπου χωρίς τον Θεό; Να μεταβληθεί σε ένα ψόφιο κουφάρι· κι ακόμα κι αυτοί που τον αγαπούν, να τρέξουν να τον θάψουν γρήγορα για να μη βρωμήσει το λείψανό του. Άρα το μέλλον χωρίς τον Θεό είναι η σκουπιδοποίησή μας. Αυτή είναι η αξία μας. Κι εκείνοι που αρνούνται τον Χριστό, δεν κατάλαβαν ότι αρνούνται τον ίδιο τον εαυτό τους. Έτσι λοιπόν, επειδή ο Θεός *είναι*, εγώ μπορώ να υπάρχω. Αλλά, υπάρχω, δεν άρχω! Είμαι κάτω από τον Θεό και γι' αυτό μπορώ να είμαι. Κι ο τρόπος που ο άνθρωπος μπορεί να «*είναι*» είναι, μόνον όταν είναι ενωμένος με Αυτόν που *είναι*.

Η Ανάσταση του Χριστού, λοιπόν, επιβεβαιώνει δύο πράγματα: Πρώτον, ότι ο Χριστός ήταν αληθινά άνθρωπος, γι' αυτό και πέθανε. Και δεύτερον, ότι ο θάνατος δεν ανήκει στη φύση του Θεού· ο θάνατος ανήκει στη φύση των ανθρώπων. Κι όταν καμιά φορά μερικοί άνθρωποι λένε «*γιατί Θεέ μου;*», βλέποντας κάποιο δικό τους συγγενή

Πολλές φορές έρχονται άνθρωποι (τόσο μεγάλοι, όσο και νέα παιδιά) και μας ρωτάνε: «Μπορείτε να μου αποδείξετε ότι υπάρχει ο Θεός;». Κι εγώ τους λέω κάτι απλό: «Όχι, ο Θεός δεν υπάρχει. Το ακούσατε; Ο Θεός δεν υπάρχει! Ο Θεός *είναι*».

(πιο νέο ίσως) να πεθαίνει, τους λέω: «*Τον μόνο που δεν πρέπει να ρωτάτε για τον θάνατο είναι ο Θεός*». Γιατί ο Θεός δεν έπλασε τον θάνατο. *Εμείς* επιλέξαμε τον θάνατο. Άρα εμείς έχουμε την ευθύνη. Όμως η Ανάσταση του Χριστού τι απέδειξε; Ότι δεν είναι μόνο τέλειος άνθρωπος, αλλά είναι και ο αληθινός Θεός. Εάν λοιπόν εγώ μείνω στον Θεό, τότε γίνομαι «*είναι*». Και γι' αυτό η Ανάσταση είναι η μεγάλη χαρά και η μεγάλη γιορτή, γιατί χάρη στην Ανάσταση του Χριστού, εμείς *είμαστε*, χάρη στην Ανάσταση του Χριστού έχει νόημα η δική μας η ζωή και παύει το μέλλον μας να είναι σκουπίδι. Και με τον Θεό μαζί τι είμαστε; «*Θεοί εν μέσω θεών*». Όλοι οι Άγιοι ήταν άνθρωποι, αλλά θεώθηκαν και ζουν στη Βασιλεία του Θεού, ως «*Θεοί εν μέσω θεών*».

Ποιος είναι λοιπόν ο Χριστός; Ο Χριστός *είναι* αγάπη. Δεν *έχει* αγάπη, *είναι* αγάπη. Και απ' την άλλη μεριά, σέβεται απόλυτα την ελευθερία μας. Μας έπλασε από αγάπη, αλλά μας έπλασε τόσο ελεύθερους, ώστε να μπορούμε να πούμε «*όχι*» ακόμα και στον Θεό.

ΕΙΠΑΝ...

Ποιος είναι ελεύθερος;

«Οὐδείς ἐλεύθερος ἑαυτοῦ μή κρατῶν». Κανείς δεν είναι ελεύθερος, αν δεν συγκρατεί τον εαυτό του, λέει ο Πυθαγόρας. Πραγματικά ελεύθερος δεν είναι όποιος μπορεί να κάνει ό,τι θέλει, αλλά όποιος μπορεί να κυριαρχεί στις επιθυμίες που υπονομεύουν τη σωματική, πνευματική και ψυχική του υγεία.

Στον αντίλογο ότι οι διάφοροι κανονισμοί είναι φορτίο που καταπιέζει και εμποδίζει κάποιον να χαρεί τις χαρές της ζωής, ο Ιερός Αυγουστίνος, με σύμβουλο την προσωπική του πείρα, δίνει απάντηση:

«Και τα φτερά του χελιδονιού είναι στο σώμα του πρόσθετο βάρος, όμως χάρη σ' αυτό, το χελιδόνι δεν μένει κάτω στη γη. Σπαθίζει και διασχίζει τους αιθέρες».

Ο Ξενοφώντας στα *Απομνημονεύματά* του περιλαμβάνει μεταξύ άλλων όσα είπε ο Σωκράτης για την εγκράτεια ως κύριο γνώρισμα του ελεύθερου ανθρώπου με κοινωνική προοπτική:

»Αν προέκυπε η ανάγκη ενός πολέμου και θέλαμε να εκλέξουμε άνδρα, υπό την ηγεσία του οποίου και εμείς θα σωζόμασταν και τους εχθρούς θα τρέπαμε σε φυγή, θα δεχόμασταν άραγε ποτέ να εκλέξουμε στη θέση αυτή κάποιον που τον ξέρουμε ως κοιλιόδουλο ή οινοπότη ή σαρκολάτρη ή υπερμέτρως εργαζόμενο ή κατεχόμενο από υπνηλία; Και σε αυτή την περίπτωση, είναι δυνατόν να πιστέψουμε ότι άνθρωπος με τέτοιο χαρακτήρα θα μας έσωζε και θα κατατρόπωνε τους εχθρούς;

»Αν πάλι πλησιάζοντας το τέλος της ζωής μας, έπρεπε να αναθέσουμε σε κάποιον την ευθύνη της αγωγής των παιδιών μας ή τη διαφύλαξη της περιουσίας μας, θα θεωρούσαμε άραγε άξιο τέτοιας κηδεμονίας άνθρωπο χωρίς εγκράτεια; [...] Θα εμπιστευόμασταν ποτέ την περιουσία μας και την επίβλεψή της, σε άνθρωπο με αχαλίνωτα πάθη; Θα προσλαμβάναμε ποτέ υπηρέτη τέτοιας ηθικής υπόστασης; [...]

»Κι αν λοιπόν ο ασυγκράτητος άνθρωπος δεν χρησιμοποιείται ούτε ως υπηρέτης, δεν είναι επιτακτική η ανάγκη να προσέχει ο καθένας μας ώστε να μη καταντήσει σε τέτοια κατάσταση; Διότι [...] εκτός του ότι ο άκρατος είναι επιζήμιος για τους άλλους, μεγαλύτερη καταστροφή προξενεί στον ίδιο του τον εαυτό, εάν βέβαια δεχόμαστε ότι το να καταστρέφει κανείς το σώμα και τη ψυχή του είναι χειρότερο κι από το να βλάπτει την οικογένειά του.

»Κατά συνέπεια δεν πρέπει, κάθε άνθρωπος που παραδέχεται την εγκράτεια ως βάση της αρετής, να τη θέτει ως θεμέλιο της ψυχής του;

Και ενώ αυτή ήταν η διδασκαλία του –διηγείται ο Ξενοφών– φανέρωνε την εγκράτεια που είχε επιβάλει στον εαυτόν του, περισσότερο έμπρακτα παρά με λόγια. Διότι, όχι μόνον συγκρατούσε τον εαυτόν του από τις ηδονές του σώματος αλλά και από τη φιλοχρηματία, διότι πίστευε ότι αυτός που παίρνει χρήματα από τον οποιοδήποτε, τον καθιστά αφέντη του και έτσι περιπίπτει στην πλέον επαίσχυντη όλων των άλλων, τη δουλεία.

Στο σχόλιο του σοφιστή Αντιφώντα ότι η ζωή του εγκρατούς Σωκράτη δεν εκφράζει

παρά δυστυχία για τον ίδιο και τους μαθητές του ο διαχρονικός φιλόσοφος έδωσε την εξής απάντηση:

«[...] Είμαι σίγουρος Αντιφώντα ότι θα προτιμούσες τον θάνατο μάλλον παρά να ζεις όπως εγώ. Άλλα σε εξετάσουμε τι δυσάρεστο έχεις παρατηρήσει στον τρόπο ζωής μου.

Ποιο από τα δύο κατακρίνεις, το ότι αυτοί που παίρνουν μισθό αναγκάζονται να κάνουν αυτό για το οποίο αμείβονται, ή ότι εγώ, μη δεχόμενος πληρωμή, είμαι ελεύθερος να μη συνδιαλέγομαι με όποιον δεν επιθυμώ;

Αποδοκιμάζεις τη διατροφή μου ως ευτελή, θεωρώντας τα φαγητά μου ανθυγιεινότερα από τα δικά σου και λιγότερο ωφέλιμα. Είναι πιο δυσεύρετες οι αναγκαίες για μένα τροφές από τις δικές σου, που και σπανιότερες και πολυτελέστερες είναι, ή εσύ παρασκευάζεις περισσότερο εύγεστα φαγητά από μένα; Δεν γνωρίζεις ότι αυτός που τρώει με μεγάλη όρεξη δεν έχει ανάγκη από ιδιαίτερα φαγητά, κι αυτός που πίνει με μεγάλη ευχαρίστηση δεν αναζητεί ποτά που σπανίζουν;

Όσον αφορά τώρα τα ενδύματα, γνωρίζεις πάρα πολύ καλά ότι η εναλλαγή των ενδυμάτων γίνεται λόγω του ψύχους και της ζέσης, και υποδήματα φορούν οι άνθρωποι για να μη πληγώνονται και υποφέρουν βαδίζοντας ανυπόδητοι. Με είδες ποτέ ως τώρα να είμαι κλεισμένος στο σπίτι μου περισσότερο από τους άλλους εξαιτίας του κρύου ή να αντιδικώ με κάποιον για σκιά λόγω του καύσωνα, ή να μη βαδίζω όπου θέλω, για να μην πονούν τα πόδια μου; Παραβλέπεις το γεγονός ότι αυτοί που έχουν το σώμα εκ φύσεως ασθενές, εάν το ασκήσουν με επιμέλεια, γίνονται περισσότερο ικανοί σε όσα γυμνάζονται και ανθεκτικότεροι από εκείνους που γεννήθηκαν με ισχυρότατο κατά το σώμα, αλλά το παραμέλησαν στη μετέπειτα ζωή; Δεν νομίζεις λοιπόν ότι οσάκις ασκώ το σώμα μου να είναι ανθεκτικό στις εκάστοτε παρουσιαζόμενες δυσχερείς καταστάσεις, τις αντιμετωπίζω με μεγαλύτερη ευχέρεια από σένα που είσαι αγύμναστος; Κι αν αποφεύγω να είμαι δούλος της κοιλιάς μου, του ύπνου και των ηδονών αυτό συμβαίνει, διότι ασχολούμαι με πιο ευχάριστα πράγματα τα οποία όχι μόνον κατά τον χρόνο της απόλαυσης με ευφραίνουν, αλλά και με ενθαρρύνουν με την ελπίδα ότι πάντοτε θα μου είναι ωφέλιμα. [...] Επιπλέον αν παραστεί ανάγκη να βοηθήσει κάποιος τους φίλους ή την πατρίδα, ποιος από τους δύο θα θυσιάσει περισσότερο χρόνο για να προσφέρει υπηρεσίες, ο τρεφόμενος όπως εγώ, ή ο τρεφόμενος όπως νομίζεις εσύ; Και ποιος από τους δύο θα μπορούσε με ευκολία να πάρει μέρος σε κάποια εκστρατεία, αυτός που δεν μπορεί να ζήσει χωρίς πολυτελή διατροφή ή αυτός που αρκείται σε ό,τι υπάρχει; Ποιος από τους δύο, όταν αναγκαστεί, μπορεί να παραδοθεί γρηγορότερα; Ο συνηθισμένος να τρέφεται με πράγματα λίαν δυσεύρετα, ή ο δυνάμενος να ικανοποιείται με όσα υπάρχουν εν αφθονία; Φαίνεται, Αντιφώντα, ότι θεωρείς ως ευτυχία την τροφή και την πολυτέλεια. Εγώ όμως αντίθετα πιστεύω ότι το να είναι κάποιος εντελώς αυτάρκης από οποιοδήποτε πράγμα αυτό είναι γνώρισμα των θεών, και το να χρειάζεται όσον το δυνατόν ελάχιστα, αυτό χαρακτηρίζει άνθρωπο που βρίσκεται κοντά στο θεό και το μιν θείο είναι το τέλειο, το δε πλησιέστατο του θείου είναι και πλησιέστατο στην τελειότητα.

Απομνημονεύματα Ξενοφώντος, Οι περί εγκράτειας και ακράτειας πεποιθήσεις του Σωκράτη, Κεφ. 5 και Διάλογος του Σωκράτη με τον Σοφιστή Αντιφώντα για τη λιτότητα του βίου κ.ά, Κεφ. Στ', Συμπληρωματικές Εκδόσεις, Αθήναι 1972.

ΕΙΔΑΝ...

Μάιος 1919

Ο Μητροπολίτης Χρυσόστομος Σμύρνης μετά τη δοξολογία που έγινε προς τιμή του Ελληνικού Στρατού στη Σμύρνη (2/15 Μαΐου 1919). (Πηγή: Θανάσης Δημ. Χρήστου, Προσεγγίσεις στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία, Πολεμικό Μουσείο, Αθήνα 2001)

Ιούλιος 1920

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος υπογράφει τη Συνθήκη των Σεβρών. Με τη Συνθήκη αυτή παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Δυτική Θράκη, ενώ αναγνωριζόταν καθεστώς αυτοδιοίκησης στη Σμύρνη και την περιοχή της. Η Συνθήκη, χαρακτηρίστηκε «διπλωματικό αριστούργημα» ωραίο αλλά εύθραστο. 48 ώρες από την υπογραφή της Συνθήκης, ο Βενιζέλος, με τη νίκη «στην τσάντα του», δέχθηκε δολοφονική επίθεση

από τους αντιπάλους του στον Σταθμό της Λυών, στο Παρίσι. Ο αγώνας της Μεγάλης Ιδέας, που για μια στιγμή φάνηκε να πραγματοποιείται, αποδείχθηκε τραχύς και πολυαίμακτος.

(Πηγή: 1828-1922 Λεύκωμα της Ελληνικής Ιστορίας, Εκδόσεις Φυτράκης Ναυτικού)

Ιούνιος 1921

Στις 29 Μαΐου 1921 ο Βασιλιάς Κωνσταντίνος, συνοδευόμενος από τους Πρίγκιπες Παύλο, Νικόλαο και Ανδρέα, τον Πρωθυπουργό Δ. Γούναρη και τον Υπουργό Στρατιωτικών Ν. Θεοτόκη ξεκίνησε από τη Σμύρνη για να τεθεί επικεφαλής του Ελληνικού Στρατού. Στη φωτογραφία ο Αρχιστράτηγος Παπούλας, ο Δ. Γούναρης, ο Ν. Θεοτόκης, ο Β. Δούσμανης και ο Ξ. Στρατηγός

στη Μικρά Ασία τον Ιούνιο του 1921. (Πηγή: Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα)

Αύγουστος 1922

Κατά τη διάρκεια της πορείας της Ελληνικής Στρατιάς προς τον Σαγγάριο, η 9η Ελληνική Μεραρχία προχώρησε μέσα από τα βόρεια κράσπεδα της Αλμυράς Ερήμου. Στη φωτογραφία, τμήμα της 9ης Ελληνικής Μεραρχίας κατά τη διάβαση της Αλμυράς Ερήμου, τον Αύγουστο του 1921.

(Πηγή: Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα)

ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ...

Με την ευκαιρία των 200 χρόνων από τον Απελευθερωτικό Αγώνα του 1821

Οι Έλληνες δεν αναζητήσαμε ιδεολογικά στηρίγματα για τις επαναστάσεις μας, διότι με αυτές εκφράσαμε το ελληνορθόδοξο φρόνημά μας, στο οποίο συνυφαίνονται ο Θεός με την επανάσταση και η Ορθοδοξία με την ελευθερία. Αυτό φαίνεται λ.χ. σ' όλα τα επίσημα και ανεπίσημα κείμενα τού 1821. Η Επανάσταση νοείται σ' αυτά ως «βουλή του Θεού», διότι Εκείνος είχε αποφασίσει την απελευθέρωση του Γένους. Ο Αγώνας είχε καταξιωθεί στη συλλογική εθνική συνείδηση ως θρησκευτική πράξη. Ήταν κάτι αντίστοιχο με την αντιμετώπιση του γίγαντα Λυαίου από τον Ρωμίο Δαβίδ-Νέστορα. Γι' αυτό και οι αγωνιστές, πριν από τις αποφασιστικές αναμετρήσεις με τον εχθρό, κοινωνούσαν τα άκρατα μυστήρια, θέλοντας να πεθάνουν μέσα στην κοινωνία του Κυριακού σώματος, ως μάρτυρες πρώτα της πίστεως και μετά της πατρίδας.

Ο κληρικός που κρατεί στο ένα χέρι το τουφέκι και στο άλλο τη θεία Μετάληψη, ή ο μοναχός που βγάζει το ράσο και τύνεται τη φουστανέλα, ήταν η πιο συνηθισμένη εικόνα τού 1821, όπως ακόμη οι Ναοί που μεταβάλλονταν σέ τόπους «μυστικοσυμβουλίων» των Αγωνιστών ή σε αποθήκες πυρομαχικών, αλλά και τα μόνιμα καταφύγια των Αγωνιστών, τα Μοναστήρια.

Ο Ελληνισμός δεν θα παύσει ποτέ να φυλάει θερμοπύλες και ν' αγωνίζεται για σύνορα, τα οποία όμως σήμερα δεν είναι μόνο γεωγραφικά, αλλά κυρίως ψυχικά. Διότι στην ψυχή μας διακυβεύεται η ιστορική ύπαρξή μας. [...] Τίποτε δεν χρειάζεται περισσότερο το Έθνος μας από το ελληνορθόδοξο φρόνημά του στους καιρούς μας. Αυτό το φρόνημα είναι η μόνιμη πηγή του ηρωισμού και της αυτοθυσίας του. Η τυχόν δε αποδυνάμωση αυτού του φρονήματος, ό μη γένοιτο, θα έχει ανυπολόγιστες συνέπειες στην ιστορική συνέχεια και συνοχή του.

π. Γεώργιος Μεταλληνός

»Προκειμένου να βιωθεί η ελευθερία αυθεντικά, χρειάζεται να ληφθεί υπόψη μία άλλη παράμετρος που λέγεται ευθύνη. Το ανθρώπινο ον καλείται να αναλαμβάνει την ευθύνη των επιλογών του, των πρωτοβουλιών και των επιλογών του.

»Η αναρχία ορίζεται ως η ανεύθυνη ελευθερία, δηλαδή μια ζωή αυθερεσίας όπου κάθε άνθρωπος δρα ατομικά, διαλύοντας το κοινωνικό όλο σε απειράριθμα σπαράγματα αλληλοσπαρασσόμενων όντων.

»Τυραννία και αναρχία είναι δύο ποικίλες όψεις του ίδιου παράδοξου νομίσματος που καταταλανίζει την ανθρώπινη πραγματικότητα και συνίσταται στη διάζευξη της ελευθερίας από την ευθύνη.

»Η ελευθερία είναι η προϋπόθεση της ευθύνης, γι' αυτό λοιπόν η δημοκρατία εγκαινιάζεται με την ελευθερία και δοκιμάζεται με την ευθύνη των πολιτών της.

»Οι οπλίτες είναι πολίτες και τανάπαλιν. Σε καιρό ειρήνης λέγονται "πολίτες" και σε περίοδο πολέμου λέγονται "οπλίτες". Στην αθηναϊκή δημοκρατία θεωρούνταν πολίτες μόνον οι οπλίτες...

**Μάριος Μπέγζος,
Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών**

Κάθε μορφής υπαρξιακή και κοινωνική κρίση συνδέεται με την κατανόηση και βίωση της ελευθερίας μας, κάτι που ισχύει και για τα σημερινά αδιέξοδα. Το στίγμα της εποχής μας είναι η ευρύτατη διάδοση του ατομοκεντρισμού και της ιδεολογίας της αυτοπραγμάτωσης, που φαίνεται ότι συγκροτούν τη «νέα κουλτούρα», τη σύγχρονη «λήθη της αμαρτωλότητας». Ο ναρκισσιστικός αυτονομισμός και ο δικαιωματισμός κάνουν τους ανθρώπους να ενδιαφέρονται μόνον για τον εαυτό τους, να βλέπουν τον άλλο ως μέσον της δικής τους ολοκλήρωσης ή και προστασίας. Δεν είναι τυχαίο ότι η «άγρια ελευθερία» μας επαναστατεί ενάντια

σε κάθε δέσμευση και κανόνα. Θεωρεί καταπίεση την ηθική, τον σεβασμό, αδυναμία την καλοσύνη, κηδεμόνευση και ετερονομία το καθήκον. Ψάχνει για την εύκολη λύση, υποτιμά την πειθαρχία και την άσκηση. Χωρίς αίσθηση για το τι διακυβεύεται, ο εαυτοκεντρικός άνθρωπος αυτοχαρακτηρίζεται ως ο κατεχόχνη ελεύθερος. Η αλήθεια είναι ότι ο ατομοκεντρικός ευδαιμονισμός βαθαίνει το υπαρξιακό κενό, μάς παίρνει πάντοτε περισσότερα από όσα μάς δίνει. Η κυριαρχία του κλειστού ανθρώπου, μιας ύπαρξης χωρίς παράθυρο στον συνάνθρωπο και τον κόσμο, λειτουργεί εις βάρος της αλληλεγγύης, της κοινωνικής ευαισθησίας και της κοινωνικής συνοχής. Λέγεται συχνά ότι σήμερα παρατηρείται σε παγκόσμιο επίπεδο μία συρρίκνωση της κοινωνικής διάστασης της ανθρώπινης ύπαρξης. Ακόμη και ο κοινωνικός ευδαιμονισμός, ο οποίος στοχεύει στην ευτυχία του μέγιστου δυνατού αριθμού ατόμων, επειδή ταυτίζει την ευτυχία με την υλική ευδαιμονία και το έχει, όχι μόνον δεν προωθεί την αλληλεγγύη, αλλά, επειδή στρέφει τους ανθρώπους προς τις φύσει ακόρεστες ανάγκες τους, τροφοδοτεί την πλεονεξία και τον εγωκεντρισμό. Οι ευδαιμονιστές δεν μπορούν να είναι καλοί, γιατί σκέφτονται αποκλειστικά τον εαυτό τους και είναι εγκλωβισμένοι στον κλειστό ευτυχισμό τους.

Σήμερα αυξάνεται με γρήγορους ρυθμούς ο αριθμός των ατόμων με ευδαιμονιστικό προσανατολισμό, αυτών που ταυτίζουν την ελευθερία τους με τη δυνατότητα ικανοποίησης όσον το δυνατόν περισσότερων ατομικών αναγκών, ενώ μειώνεται ο αριθμός εκείνων που έχουν κοινωνική κατεύθυνση, που βλέπουν τη ζωή ως σχέση και ως χώρο πραγμάτωσης υπερατομικών ιδεωδών. Είναι βέβαια πολύ δύσκολο να ακουστεί, μέσα στο πανδαιμόνιο του ευδαιμονισμού, το μήνυμα της ελευθερίας ως θυσίας και αγάπης, και της θυσίας και της αγάπης ως ελευθερίας, η σωστική αλήθεια ότι η ελευθερία δεν είναι κλείσιμο στον εαυτό μας, αλλά έξοδος από τον εαυτό μας, δόσιμο και σχέση, δέσμευση και αλληλεγγύη. Είναι ιδιαίτερος σημαντικός, με αφορμή τις εθνικές επετείους, να προβάλλεται το ουσιαστικό ήθος αυτών που αγωνίστηκαν για την υπεράσπιση της πατρίδας, αφήψαν τους κινδύνους και θυσιάσαν τη ζωή τους υπέρ βωμών και εστιών, δίνοντας την καλή μαρτυρία για την πίστη στην ελευθερία ως αυτοθυσία, που, δυστυχώς, στις μέρες μας υποσκάπτεται από τους ιδεολόγους της φενάκης της αυτοπραγμάτωσης. Η ελευθερία είναι πάντοτε πρόσκληση αυθυπέμβασης και θυσίας, εσωτερική επιταγή να πράξουμε ό,τι οφείλουμε. Τελικά το μέγα πρόβλημα για τον άνθρωπο δεν είναι η ευτυχία, αλλά η ελευθερία του.

**Κωνσταντίνος Δελγκωνσταντής, Καθηγητής Θεολ. Σχολής Παν/μίου Αθηνών
Αποσπάσματα από το Περιοδικό ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ, Τεύχος 9, 2013**

Προλαμβάνοντας την εξάπλωση του SARS CoV-2 με τις μάσκες και άλλες παρεμβάσεις

Σχπς (ΥΙ) Μάριος Δηλιανός

Μετάδοση από άνθρωπο σε άνθρωπο

➤ Με σταγονίδια μέσω του αναπνευστικού (βήχας, βίαιη εκπνοή, φτάρνισμα, ομιλία) κατά την επαφή ανθρώπων σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων. Τα σταγονίδια εισέρχονται στον οργανισμό από το στόμα ή τη μύτη. Αποτελεί τον συχνότερο τρόπο μετάδοσης.

➤ Με αερογενή μεταφορά σταγονιδίων που παραμένουν στον αέρα, μολύνοντας ανθρώπους σε μεγαλύτερη απόσταση των 2 μέτρων (λιγότερο συχνή μετάδοση).

➤ Μεταφορά με τα χέρια, κατόπιν επαφής σε μολυσμένες επιφάνειες και στη συνέχεια άγγιγμα του στόματος, μύτης και ματιών.

➤ Δεν υπάρχουν ενδείξεις μετάδοσης μέσω τροφίμων (νωπών, παγωμένων ή κατεψυγμένων).

➤ Δεν υπάρχουν ενδείξεις μετάδοσης μέσω πακέτων που έχουν διακινηθεί για ημέρες σε θερμοκρασία περιβάλλοντος.

Χρόνος παραμονής του ιού σε επιφάνειες

- Στον αέρα έως 3 ώρες
- Σε χάλκινα αντικείμενα έως 4 ώρες
- Σε χαρτί-χαρτοκιβώτια έως 24 ώρες
- Σε μεταλλικά αντικείμενα έως 2 με 3 ημέρες
- Σε πλαστικά αντικείμενα έως 3 ημέρες.

Κλινική εικόνα

Το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την έκθεση στον ιό μέχρι την έναρξη συμπτωμάτων (χρόνος επώασης) είναι 2 έως 14 ημέρες (95% έως 12 ημέρες), με μέσο διάστημα 5 έως 7 ημέρες.

Τα συμπτώματα της νόσου είναι:

- Συχνότερα: πυρετός, βήχας, δυσκολία στην αναπνοή (δύσπνοια), αιφνίδια έναρξη ανοσμίας ή αγευσίας
- Λιγότερο συχνά: κεφαλαλγία, φρίκια, μυαλγίες, κακουχία, πονόλαιμος
- Σπανιότερα: έμετος, ναυτία, διάρροιες, ρινική συμφόρηση/καταρροή.

Η βαρύτητα της νόσου κατανέμεται ως εξής:

- 80% ήπια και μέτρια νόσος
 - 15% σοβαρή νόσος
 - 5% κρίσιμη νόσος (διασωλήνωση).
- ΟΛΟΙ, ανεξαρτήτου υποκείμενων νοσημάτων, μπορεί να εκδηλώσουν σοβαρή νόσο.

Ειδικότερα αυξημένη πιθανότητα εκδήλωσης σοβαρής νόσου παρουσιάζουν:

- Οι ηλικιωμένοι >65 ετών
- Οι παχύσαρκοι (BMI>30)
- Οι πάσχοντες από χρόνια νοσήματα (σακχαρώδη διαβήτη, καρδιοπάθειες, σοβαρό άσθμα, χρόνια αναπνευστική πνευμονοπάθεια, αρρυθμιστη αρτηριακή υπέρταση, χρόνιες ηπατοπάθειες, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, κακοήθειες, αυτοάνοσα νοσήματα).

Εργαστηριακός έλεγχος

1 Η εξέταση εκλογής για τη διάγνωση της νόσου είναι ο μοριακός έλεγχος (PCR-Real Time) σε υλικό (επίχρισμα) που λαμβάνεται από τον ρινοφάρυγγα ή τον στόματοφάρυγγα και διενεργείται

αποκλειστικά από εξειδικευμένα εργαστήρια.

2 Εναλλακτικά μπορεί να διενεργηθεί έλεγχος με ανίχνευση αντιγόνου του ιού (rapid test) σε υλικό (επίχρισμα) που λαμβάνεται από τον ρινοφάρυγγα ή τον στόματοφάρυγγα. Τα πλεονεκτήματα της μεθόδου είναι το άμεσο αποτέλεσμα σε 10-15 λεπτά και η δυνατότητα εξέτασης του δείγματος σε οποιοδήποτε εργαστήριο. Το μειονέκτημα της μεθόδου είναι ότι παρουσιάζει περισσότερα ψευδώς αρνητικά αποτελέσματα (δηλαδή δεν ανιχνεύει τον ιό σε πάσχοντες) και περισσότερα ψευδώς θετικά (δηλαδή ανιχνεύει τον ιό σε ανθρώπους που δεν νοσούν).

3 Ο έλεγχος αντισωμάτων έναντι του ιού, ο οποίος δεν έχει καμμία θέση στη διάγνωση της νόσου, παρά μόνο χρησιμοποιείται για να ελέγξουμε την ανοσία και τη διάρκεια παραμονής των αντισωμάτων σε όσους νόσησαν, καθώς επίσης και την παρουσία αντισωμάτων σε συγκεκριμένους πληθυσμούς για επιδημιολογικούς σκοπούς.

Στην ιχνηλάτηση (αναζήτηση επαφών) ενός επιβεβαιωμένου θετικού περιστατικού, οι επαφές των 2 τελευταίων ημερών πριν την έναρξη των συμπτωμάτων, ταξινομούνται ανάλογα με το επίπεδο έκθεσης σε δύο κατηγορίες:

Στενές επαφές (έκθεση υψηλού κινδύνου)

- Επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με ασθενή με COVID-19 σε απόσταση <1,5 μέτρου για χρονικό διάστημα >15 λεπτών, χωρίς τη χρήση μάσκας και από τους δύο
- Άμεση σωματική επαφή με ασθενή με COVID-19, χωρίς μέτρα προφύλαξης
- Παραμονή σε κλειστό χώρο (π.χ. αί-

θουσα συσκέψεων, χώρο αναμονής κ.λπ.) με ασθενή με COVID-19 για περισσότερο από 15 λεπτά και χωρίς χρήση μάσκας και από τους δύο

➤ Παροχή άμεσης φροντίδας σε ασθενή με COVID-19, χωρίς λήψη ή επί αστοχίας των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας.

Τυχαία επαφή (έκθεση χαμηλού κινδύνου)

➤ Επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με ασθενή με COVID-19 εντός 1,5 μέτρου και για <15 λεπτά

➤ Παραμονή σε κλειστό χώρο με ασθενή με COVID-19 για <15 λεπτά

➤ Παροχή άμεσης φροντίδας σε ασθενή με COVID-19 με λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας.

• Οι επαφές υψηλού κινδύνου απομονώνονται στο σπίτι για 14 ημέρες (καραντίνα) και σε περίπτωση εμφάνισης ύποπτων συμπτωμάτων ενεργοποιείται το πρωτόκολλο ελέγχου πιθανού κρούσματος.

• Οι επαφές χαμηλού κινδύνου συνεχίζουν την εργασία τους με οδηγίες αυτοπαρακολούθησης της υγείας τους και σε περίπτωση εμφάνισης ύποπτων συμπτωμάτων ενεργοποιείται το πρωτόκολλο ελέγχου πιθανού κρούσματος.

Για την επιστροφή στην εργασία μετά από νόσηση από COVID-19 δεν απαιτείται η διενέργεια νέου ελέγχου για την πιστοποίηση αρνητικού αποτελέσματος του κρούσματος. Η επιστροφή στην εργασία διενεργείται ως εξής:

➤ Οι ασυμπτωματικοί ασθενείς μετά τη συμπλήρωση 10 ημερών από την ημέρα του θετικού ελέγχου

➤ Οι ασθενείς με ήπια νόσο μετά τη συμπλήρωση 10 ημερών και 3 ημέρες με πλήρη υποχώρηση του πυρετού (χωρίς αντιπυρετικά), καθώς και ύφεση των συμπτωμάτων

➤ Οι ασθενείς με μέτρια-σοβαρή νόσο που χρειάστηκαν νοσηλεία στο νοσοκομείο, μετά τη συμπλήρωση 14-20 ημερών από την έναρξη των συμπτωμάτων, κατά περίπτωση.

Μέτρα ατομικής προστασίας

➤ Τήρηση αποστάσεων 1,5-2 μέτρα κατά τις επαφές μας

➤ Κάλυψη στόματος και μύτης με μάσκα κατά τις επαφές μας

➤ Τακτικό πλύσιμο χεριών με σαπουνι-νερό και εναλλακτικά με αλκοολούχο διάλυμα τουλάχιστον 60%

➤ Αποφυγή συγχρωτισμού σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους

➤ Παραμονή στο σπίτι επί εμφάνισης ύποπτων συμπτωμάτων και επικοινωνία με υγειονομική υπηρεσία

➤ Συχνός καθαρισμός και απολύμανση των επιφανειών.

Μέτρα πρόληψης-αντιμετώπισης

➤ Τακτικός καθαρισμός και απολύμανση χώρων με διάλυμα χλωρίνης 1:40

➤ Αυστηρή εφαρμογή των μέτρων ατομικής προστασίας σε κλειστούς και ανοικτούς χώρους

➤ Μείωση του προσωπικού έως 50% στους χώρους εργασίας

➤ Αύξηση της απομακρυσμένης κατ'οίκον τηλεργασίας

➤ Εφαρμογή συγχρονισμένης ή ασύγχρονης διαδικτυακής εκπαίδευσης

➤ Αναστολή εκδηλώσεων ή πραγματοποίησή τους αποκλειστικά με το συμμετοχικό προσωπικό

➤ Εφαρμογή ανίχνευσης επαφών (ιχνηλάτηση) σε κάθε επιβεβαιωμένο κρούσμα και διαχείρισή τους ανάλογα με το επίπεδο επαφής

➤ Δημιουργία χώρων απομόνωσης ύποπτων περιστατικών ή και στενών επαφών κρουσμάτων σε χώρους διαμονής πολλών ανθρώπων

➤ Διενέργεια προληπτικών ελέγχων (τεστ) σε χώρους διαμονής πολλών ανθρώπων

➤ Εντατικοποίηση προληπτικού εμβολιασμού λοιπών λοιμωδών νοσημάτων

➤ Δημιουργία σε όλα τα νοσηλευτικά ιδρύματα απομονωμένων χώρων διαχείρισης ύποπτων περιστατικών, καθώς και αντιμετώπισης των επιβεβαιωμένων.

Εμβολιασμός

Ο εμβολιασμός αφορά μόνο σε ενήλικες και όχι σε παιδιά ηλικίας <14 ετών.

Προτεραιότητα στον εμβολιασμό θα έχουν:

➤ Εργαζόμενοι στον χώρο της Υγείας (ιατρονοσηλευτικό προσωπικό)

➤ Ασθενείς με υποκείμενα νοσήματα

➤ Άνθρωποι ηλικίας >65 ετών

➤ Εργαζόμενοι σε κρίσιμες βιομηχανίες ή υπηρεσίες (Σώματα Ασφαλείας-Ένοπλες Δυνάμεις).
Στόχος του εμβολιασμού είναι η δημιουργία ενός ανοσοποιημένου πληθυσμού (τουλάχιστον 60%), με αποτέλεσμα τη σταδιακή επιστροφή στις καθημερινές ατομικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

ΠΗΓΕΣ

- 📄 Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ).
- 📄 European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC).
- 📄 Center for Disease Control and Prevention (CDC).

Στοιχεία δράσεων που υλοποιήθηκαν (ανακατασκευή/κατασκευή/αναβάθμιση)

Ανακατασκευή ξενώνων ΛΑΦΘ & Στρώου «ΚΩΤΤΑ» (πρώην 424 ΓΣΝΕ), επ' ωφελεία μετακινούμενων στελεχών.

Κατασκευή 8 διαμερισμάτων
στο Στρώο «ΠΑΡΑΣΧΟΥ»
στην Κομοτηνή.

Κατασκευή 8 διαμερισμάτων
στο Στρώο «ΠΑΤΣΟΥΚΑ» στην
Αλεξανδρούπολη.

Ανακατασκευή ανενεργού κτηρίου και
διαμόρφωση 8 διαμερισμάτων
στο Στρώο «Δημουλά» στη ν. Λήμνο.

Ανακαίνιση περιβάλλοντα χώρου του ΒΝΣ στο Στρώο «ΠΑΠΑΓΟΥ».

Κατασκευή δικτύου φυσικού αερίου στις εγκαταστάσεις του Στρώου «ΠΑΠΑΓΟΥ», για τη λειτουργία των κεντρικών θερμάνσεων στο κυρίως κτήριο των Γενικών Επιτελείων.

Κατασκευή Χώρου
Διοικητικής Μέριμνας
στην ε/ν του Αγίου Ευστρατίου
επ' ωφελεία της δημοτικής αρχής
(Εγκατάσταση οικίσκου 70 τ.μ.).

401 ΓΣΝΑ

Αναβάθμιση Υφιστάμενων Εγκαταστάσεων 401 ΓΣΝΑ

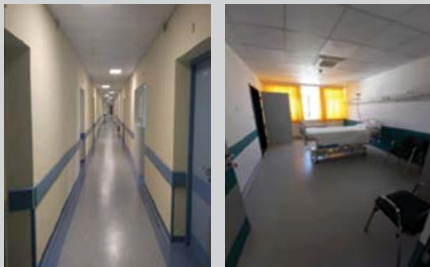
Διαμόρφωση πρώην ιματιοθήκης σε Τμήμα υπερήχων
(Λήψη μέτρων προστασίας από την πανδημία COVID-19).

**Εργαστήριο μοριακού ελέγχου (Βιοασφάλεια III)
(Λήψη μέτρων προστασίας από την πανδημία COVID-19).**

Ανακαίνιση Παλαιάς Κλινικής 6 σε 6B (Δωρεά του κ. Ιάκωβου Τσουνή).

Ανακαίνιση Α΄ και Β΄ Ορθοπεδικής Κλινικής.

Ανακαίνιση – ανακατασκευή ΣΤΕΠ – 98 ΤΥΕΘ

Με κύριο μέλημα τη στήριξη του προσωπικού και των οικογενειών του, το ΓΕΣ συνεχίζει να αφουγκράζεται τις ανησυχίες του και να υλοποιεί ενέργειες προς διευκόλυνση της καθημερινότητάς του.

Μετά από τις κατευθύνσεις της Κυβέρνησης, του ΕΟΔΥ και των εκδοθέντων σχετικών διαταγών του ΓΕΕΘΑ, εκδηλώθηκε σειρά μέτρων για την προστασία από τη μετάδοση του κορωνοϊού (COVID-19), προκειμένου να μειωθεί η διασπορά της νόσου όσο το δυνατόν περισσότερο. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκαν επιπλέον διαταγές αναφορικά με τον εμβολιασμό του προσωπικού, καθώς και για τη διενέργεια των self-tests.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία εγκρίθηκε η εφαρμογή μειωμένου ωραρίου εργασίας σε δικαιούχους προστάτες ΑΜΕΑ.

Σύμφωνα με την ΠαΔ 4-45/2019/ΓΕΣ/Β1/4^Υ (Παρουσιάσεις Αξκών-Ανθστών-Υπεκκών στον κ. Α/ΓΕΣ) συνεχίστηκε η διαδικασία επικοινωνίας των στελεχών με τον κ. Α/ΓΕΣ, προς επίλυση προβλημάτων που τους απασχολούν σε προσωπικό και υπηρεσιακό επίπεδο.

Κοντά στα Στελέχη

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΣΤΕΛΕΧΩΝ

210 6555669-70
210 6555132

210 6461750

egagss@army.gr

Περισσότερα θέματα μέριμνας προσωπικού στην ιστοσελίδα www.army.gr

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΩ
Εύφημη Μνεία
στον:
Ανθλχο Σιδηρόπουλο Γεώργιο-Θησέα, του Σωκράτη

της δύναμης της 24 ΕΜΑ διότι, ως εκπαιδευόμενος από 27 Ιουλ 20 έως 29 Ιαν 21 στο Βασικό Σχολείο Τεθωρακισμένων των ΗΠΑ (ABOLC: Armor Basic Officer Leader Course) με το τμήμα 20-007 κατάφερε, με τον επαγγελματισμό, τη μεθοδικότητα, τον ιδιαίτερο ζήλο, την αφοσίωσή του στο καθήκον και με τη συνολική εν γένει στάση, συνεισφορά και απόδοσή του, να επιλεχθεί ως Διακεκριμένος Επίτιμος Απόφοιτος του κύκλου του ABOLC, αποφοιτώντας 1ος μεταξύ 76 εκπαιδευομένων με συνολική βαθμολογία 964/1000. Για την απόδοσή του αυτή του απονεμήθηκε μεταξύ άλλων και το Μετάλλιο Ευδοκίμου Υπηρεσίας των ΗΠΑ.

-0-
ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ
Χαράλαμπος Λαλούσης
Αντιστράτηγος

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΣΥΓΧΑΙΡΩ

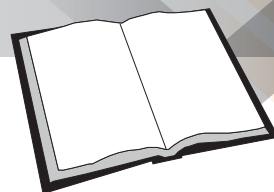
το στρατιωτικό προσωπικό του Παραρτήματος «Α», διότι με τον ζήλο και το αυξημένο ενδιαφέρον που επέδειξε, πρώτευσε στα υποχρεωτικά Σχολεία.

-0-
ΑΡΧΗΓΟΣ ΓΕΣ
Χαράλαμπος Λαλούσης
Αντιστράτηγος

Τα παραπάνω Συγχαρητήρια απονέμονται συγκεκριμένα στους:

- Επκος Ραβανός Ιωάννης ΣΤΡ 1 ΣΤΡΑΤΙΑΣ/ΕΥ - ΟΗΚ «ΑΧΙΛΛΕΑΣ» • Λγός (ΕΜ) Καλυβιώτης Ιωάννης ΔΑΚ
- Λγός (ΤΧ) Μιχαλάκη Παναγιώτα 2ο ΣΕΣΑΥ • Λγός (Ο) Κατερτζής Νικόλαος ΚΤΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
- Λγός (ΥΙ) Ζηκίδης Ηρακλής 80 ΤΥΕΘ • Ήλκος Πρεβεζιάνας Γεώργιος ΣΤΘ
- Υπλγός (ΤΧ) Στρατάκης Γεώργιος 326 ΛΕ Κ/Β ΧΩΚ • Υπλκος Στεργιόπουλος Γεώργιος Α ΕΑΝ
- Υπλκος Τσόντος Ανδρέας 23 ΕΜΑ • Υπλγός (ΕΜ) Παυλίδης Νικόλαος 782 ΛΓΜ ΤΑ
- Υπλγός (ΕΜ) Φλουδά Κασσιανή-Ιωάννα 25 ΕΥΠ • Υπλγός (ΥΨ) Τομπούλογλου Γεώργιος-Παναγιώτης 33 ΤΥΠ
- Υπλγός (ΔΒ) Καζαντζάκης Γεώργιος 3/1/471 ΤΗΠ • Υπλγός (ΜΧ) Χαλβατζής Ραφαήλ 32 ΛΜΧ
- Υπλγός (ΕΜ) Παπαδόπουλος Γεράσιμος 7 ΤΥΠ • Υπλγός (Ο) Τσιάττα Μαριάννα ΓΕΣ/ΔΟΙ
- Ανθλκος Λουμπάκης Σπυρίδων 211 ΕΜΑ • Ανθλγός (ΥΝ) Πεσκελίδου Εμμανουέλα 424 ΓΣΝΕ
- Ανθλγός (ΕΜ) Ντζάθας Ιωάννης ΚΕΕΜ • Ανθστής (ΤΧ) Κατσούρη Αιμιλία-Δέσποινα 308 ΠΕΒ
- Ανθστής (ΤΧ) Τέγου Φίλιππος 308 ΠΕΒ • Ανθστής (ΔΒ) Γιαννούλης Δημήτριος 486 ΤΔΒ
- Ανθστής (ΤΧ) Καία Σταυρούλα ΓΕΣ/Β2 (ΔΙΜΜΟΠ) • Ανθστής (ΤΘ) Μανιφόβα Ευαγγελία 21 ΕΜΑ
- Ανθστής (ΜΧ) Κοντογεωργάκης Δημήτριος 79 ΤΜΧΕΘ • ΕΜΘ Ανθστής (ΥΓ) Στάθης Βάιος ΚΕΝΟΚ
- ΕΜΘ Ανθστής (ΤΧ) Διαμαντίδης Νικόλαος 308 ΠΕΒ • ΕΜΘ Ανθστής (ΤΧ) Λουκάς Μάριος 308 ΠΕΒ
- ΕΜΘ Ανθστής (ΤΧ) Τσιουράκης Αργύριος 308 ΠΕΒ • Μ. Λχίας (ΤΧ) Παπατσάνη Ραφαηλία 316 ΣΠΤΧ
- Μ. Λχίας (ΤΑΣ) Φωτάκη Θεοδώρα ΣΕΤΑΥ

ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ που ακολουθούν περιλαμβάνονται συγγράμματα γενικών και ειδικών γνώσεων επί στρατιωτικών και εγκυκλοπαιδικών θεμάτων Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, αντίτυπα των οποίων διατίθενται προς πώληση.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	84	Ιστορία Σταυροφοριών, Τόμος Γ΄	1976	1.76
2	92	Προβλήματα Πολέμου στην Αρχαία Ελλάδα	1981	1.76
3	97	Ήπειρος Προμαχούσα	1982	1.76
4	100	Γ΄ Παγκόσμιος Πόλεμος (Τζον Χάκκετ)	1983	2.34
5	108	Ο Επιτήδειος Ουδέτερος	1985	2.34
6	110	Παντουρκισμός	1986	1.76
7	111	Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος, Τόμος Γ΄	1986	2.06
8	113	Ιστορία Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, Τόμος Α΄	1988	1.76
9	116	Διοίκηση και Ηγεσία (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0.88
10	117	Πρακτικές Οδηγίες Δκσης Μικρών Κλιμακίων (Δνση Μελετών ΓΕΣ)	1988	0.30
11	118	Διοικητική (Management)	1988	0.58
12	121	Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Κέντρο Ιστορίας των Η.Π.Α.) (Μετάφραση - Απόδοση Αντγου ε.α. Νικόλαου Κολόμβα)	1994	1.76
13	122	Προσωπικός Υπολογιστής	1989	0.58
14	125	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1994	5.86
15	126	Οι Επικίνδυνοι Άνδρες, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1995	5.86
16	128	Το Ημερολόγιο μιας Καταστροφής (Μετάφραση Υπτγου ε.α. Κων/νου Κανακάρη)	1996	4.10
17	129	Στρατιωτική Επιθεώρηση 1883-1884	1995	2.94
18	130	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών Στρατιωτικής Επιθεώρησης και Συγγραμάτων 1981-1995	1996	2.94
19	132	Διεθνείς Συμφωνίες, Συνθήκες και Συμβάσεις (Υπτγου Γεωργίου Γκορέζη)	2000	1.76
20	133	Ο Πόλεμος και οι Άνθρωποι (Στγού Depeney) Ανατύπωση Εκδόσεως της Στρατιωτικής Επιθεώρησης Ιουλίου 1939	1998	8.8
21	134	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Α΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1997	4.7
22	135	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Β΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4.7

23	136	Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων 1828-1998, Τόμος Γ΄ (Αντγου ε.α. Χρήστου Φωτόπουλου)	1998	4.70
24	137	Πακτωλός γνώσεων, παροιμιών και γνωμικών	2000	2.94
25	138	Εγχειρίδιο του Καλού Διοικητού (Αντγου ε.α. Νομικού Θεοδώρου Λ. Γούλα)	2000	2.94
26	139	Θεματικό Ευρετήριο Μελετών (1991-2001) & Ευρετήριο Συμπληρωματικών Εκδόσεων (1991-2001)	2002	8.00
27	ΔΙΑΦ. 2	Το Σύνταγμα της Ελλάδος	1986	0.16
28	ΔΙΑΦ. 21	«Ωδές» του Α. Κάλβου	1992	14.68
29	ΔΙΑΦ. 29	Ήμμεσος Στρατηγική (Β. Η. Liddell Hart)	2001	5.86

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΕΣ/ΔΙΣ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ)

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΤΙΤΛΟΣ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	ΑΣΙΑ €
1	1	Ο Μακεδονικός Αγώνας και τα γεγονότα στη Θράκη (1904-1908)	1988	7.04
2	2	Επιχ/σεις κατά των Τούρκων σε Μακεδονία και ν. Αιγαίου, 1912 (Α΄)	1988	4.70
3	3	Επιχειρήσεις κατά των Τούρκων στην Ήπειρο (1912/13) (Β΄)	1992	6.96
4	4	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912/14) (Γ΄)	1992	9.40
5	5	Επίτομη Ιστορία Βαλκανικών Πολέμων (1912/13)	1987	3.52
6	8	Η Ελλάς και ο Πόλεμος στα Βαλκάνια	1958	3.18
7	9	Η συμμετοχή της Ελλάδας στον Πόλεμο (1914-1918)	2012	4.18
8	10	Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	1994	6.46
9	11	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στη Μεσημβρινή Ρωσία (1919)	1955	14.88
10	13	Ο Ελληνικός Στρατός στη Σμύρνη	1957	4.94
11	14	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας - Προύσσης - Ουσάκ	1957	4.10
12	15	Επιχειρήσεις Φιλαδέλφειας-Προύσσης-Ουσάκ (σχεδιαγράμματα)	1957	2.34
13	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1957	3.52
14	16	Επιθετικά Επιχειρήσεις Δεκ 1920-Μαρ 1921	1963	19.22
15	17	Επιχειρήσεις Ιουνίου-Ιουλίου 1921	2012	5.50
16	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	1965	5.42
17	18	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Α΄) 1921	2012	3.52
18	19	Επιχειρήσεις προς Άγκυρα (Μέρος Β΄) 1921	1965	3.52
19	20	Τα προ της Τουρκικής Επιθέσεως γεγονότα Σεπ 1921-Αυγ 1922	2012	4.88
20	21	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Α΄ (Υποχωρ. Αγώνες Α΄ και Β΄ Σ.Σ.)	2012	6.44
21	22	Το Τέλος της Μικρασιατικής Εκστρατείας, Τόμος Β΄	2012	5.00
22	23	Επιχειρήσεις εις Θράκη (1919-1923)	1969	19.50
23	27	Αίτια και Αφορμές Ελληνοϊταλικού Πολέμου	2016	3.70
24	28	Ιταλική Εισβολή 1940	2012	6.12

25	29	Ελληνική Αντεπίθεση 1940	2012	4.22
26	30	Χειμερινές Επιχειρήσεις-Ιταλική Επίθεση Μάρτιος 1941	2012	3.48
27	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	1956	3.52
28	31	Αγώνες εις Ανατολική Μακεδονία και Θράκη (1940/41)	2012	5.60
29	32	Το Τέλος μιας Εποποιίας Απρίλιος 1941	1959	29.24
30	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	1961	4.40
31	33	Η Μάχη της Κρήτης 1941	2012	3.52
32	34	Επίτομη Ιστορία Ελλ./Ιταλ.-Ελλ./Γερμ. Πολέμου (1940-1941)	2012	3.24
33	40	Το Ελληνικό Εκστρατευτικό Σώμα στην Κορέα 1950-55	2017	4.92
34	45	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	2012	4.34
35	46	Η προς Πόλεμον Προπαρασκευή του Ελληνικού Στρατού (1923-1940)	1969	21.92
36	47	Ανεφοδιασμοί-Μεταφοράι κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919/22)	1967	5.28
37	48	Εφοδιασμοί του Στρατού σε Όπλα και Πυρ/κά ΠΖ-ΠΒ (1940/41)	1982	2.34
38	49	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τον Πόλεμο 1940/41	1982	1.76
39	50	Ευρετήριο Πολεμικών Γεγονότων Ελληνικού Έθνους	1989	4.10
40	51	Αγώνες και Νεκροί του Ελληνικού Στρατού, 1940/45	1989	15.84
41	56	Ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1897	1993	6.46
42	57	Η Ειρηνευτική Αποστολή στη Σομαλία	1996	4.98
43	58	Ο Ελληνικός Στρατός στη Μέση Ανατολή, 1941/45 (Ελ Αλαμίν-Ρίμνι-Αιγαίο)	1996	5.28
44	59	Αρχεία Εθνικής Αντίστασης (1941-1944), (8 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	56.00
45	60	Αρχεία Εμφυλίου Πολέμου (1944-1949), (16 τόμοι-συνολική τιμή)	1998	104.00
46	61	Ιστορία του Ελληνικού Στρατού	1997	4.70
47	62	Η Ελληνική Δύναμη στην Αλβανία (ΕΛΔΑΛ) (Απρ-Αυγ 1997)	1998	4.70
48	63	A Concise History of the Balkan Wars 1912-1913	1998	5.86
49	64	An Index of Events in the Military History of Greek Nation	1998	5.86
50	65	An Abridged History of the Greek-Italian & Greek-German War, 1940/41	1997	5.86
51	66	Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας	1997	5.86
52	67	An Abridged of the Hellenic Army Participation in the World War I	1999	6.74
53	68	History of the Hellenic Army 1821-1997	1999	8.5
54	69	Στρατιωτική Οργάνωση & Πολεμική Τέχνη των Αρχαίων Ελλήνων	1999	19.36
55	71	Η Συνοπτική Ιστορία του Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-2001)	2001	13.86
56	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία, 1919-1922	2002	17.30
57	73	Επίτομη Ιστορία της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία, 1919-1922	2012	4.26
58	74	The Battle Of Crete	2002	20.14
59	75	Η Υγειονομική Υπηρεσία κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους, 1912-1913	2002	15.04
60	76	The struggle for Macedonia and the events in Thrace, 1904-1908	2003	12.80
61	77	A Concise History of the Campaign in M. Asia, 1919-22	2004	32.40

62	78	Ιστορικές Ονομασίες Ενεργών Συνταγμάτων και Ταξιαρχιών (ΠΖ-ΤΘ-ΕΔ)	2004	24.80
63	79	Ιστορία της Οργάνωσης του Ελληνικού Στρατού, 1821-1954	2006	22.00
64	80	Ο Οπλισμός του Ελληνικού Στρατού (1866-2004)	2008	10.96
65	81	Ευρετήριο Αρχείου Καποδιστριακής Περιόδου: Στρατιωτικά Τεκμήρια (1827-1833)	2007	2.54
66	82	Concise History of the Hellenic Army General Staff	2007	8.70
67	83	Η Σημασία των Ιστορικών Αρχείων στην Αντικειμενική Συγγραφή της Ιστορίας-Φορείς που τηρούν Ιστορικά Αρχεία-Διαδικασίες Πρόσβασης στο Αρχειακό Υλικό	2009	3.78
68	84	Οι Ελληνοαμερικανοί Εθελοντές στην Εθνική Αντίσταση	2012	3.12
69	85	Η Συμβολή της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	2009	8.32
70	86	Οι πολιτικοστρατιωτικές σχέσεις Ελλάδας-Γαλλίας	2011	2.40
71	87	Οι κυριότερες μάχες του Ελληνικού Στρατού (1897-1955)	2012	2.42
72	88	Μνήμες Πολέμου 1897-1974	2012	7.28
73	89	Επιχείρηση Καλάβρυτα	2012	1.44
74	90	Στρατιωτική Οργάνωση και Πολεμική Τέχνη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας	2013	6.62
75	91	Πρακτικά Ημερίδας για τα 100 Χρόνια από την Έναρξη των Βαλκανικών Πολέμων	2013	6.80
76	92	Το Εκστρατευτικό Σώμα της Ελλάδας στην Κορέα, (1950-1955), Τόμος Β΄, Συμπληρωματικοί Πίνακες Προσωπικού	2014	1.36
77	93	Σέξτου Ιουλίου Φροντίνου Στρατηγήματα	2015	1.92
78	301	The Northern Epirus Struggle	2002	13.58
79	94	The Warrior 's Ethos, the National Psyche and Soldierly	2016	3.58
80	95	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Α΄	2017	3.50
81	96	Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, Τόμος Β΄	2019	4.10
82	97	The Hellenic Expeditionary Force in Korea (1950-55)	2020	9.08

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθεύονται, κατόπιν συνεννόησης, τις παραπάνω εκδόσεις όλο το έτος –εκτός από τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο– από τα παρακάτω σημεία:

- ΤΥΕΣ/Β΄ Δνση, Λ. Μεσογείων 227-231, ΣΤΓ 1020 (Στρατόπεδο Παπάγου), τηλ: 210 655 2673.
- Γραφείο Ενημέρωσης Κοινού, Λ. Μεσογείων 227-231 (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας), τηλ: 210 659 8661, 210 659 8666.
- ΕΚΕΜΣ Αθήνας (τηλ: 210 765 2478, 210 767 5495).
- Στρατιωτικό Πρατήριο 1ης Στρατιάς.
- Στρατιωτικά Πρατήρια Κοζάνης, Βέροιας, Θεσσαλονίκης & Ξάνθης.

Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του ΥΕΘΑ, τα συγγράμματα διατίθενται με έκπτωση 50% επί της τιμής, σύμφωνα με το Αριθμ. Φ. 900/489223 Σ. 626, άρθρο 2.